

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 48 (429)

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

- *Монгол Улсын 2006 оны төсвийн тухай*
- *Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай*

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ТОГТООЛ

- *Монгол Улсын Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолын зарим заалт үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг эцэслэн шийдвэрлэсэн тухай*

Улсын Их Хурлын Тамгын газар

Улаанбаатар хот

2005 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ
Долоо хоног тутмын

Улаанбаатар хот

2005 оны арванхоёрдугаар сарын 28

№48 (429)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

1086.	Монгол Улсын 2006 оны төсвийн тухай	1053
1087.	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай	1056
1088.	Хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	1076
1089.	"Хөдөлгөөнт тоног төхөөрөмжийн олон улсын баталгаат эрхийн тухай конвенци"-д нэгдэн орох тухай	1076
1090.	Хөдөлгөөнт тоног төхөөрөмжийн олон улсын баталгаат эрхийн тухай конвенцийн "агаарын хөлгийн тоног төхөөрөмжид тусгайлан хамаарах протокол"-ыг соёрхон батлах тухай	1076

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ТОГТООЛ

1091.	Монгол Улсын Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолын зарим заалт Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг эцэслэн шийдвэрлэсэн тухай	Дугаар 1/02	1076
-------	--	-------------	------

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 11 дүгээр сарын 18-ны өдөр

Улаанбаатар хот

МОНГОЛ УЛСЫН 2006 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Нийтлэг үндэслэл

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилго

Энэ хуулийн зорилго нь Монгол Улсын төсөвт 2006 оны төсвийн жилд төвлөрүүлэх орлого, зарлагын хэмжээ, орлого төвлөрүүлэх байгууллага, орон нутгийн төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэг, орон нутгийн төсвөөс татан төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг тогтоох, төсвийн ерөнхийлөн захиралчдад төсөв зарцуулах эрх олгохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Монгол Улсын 2006 оны төсвийн тухай хууль тогтоомж

Монгол Улсын 2006 оны төсвийн тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Нэгдсэн төсвийн тухай хууль, Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хууль болон энэ хууль, тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

Монгол Улсын 2006 оны төсвийн орлого, зарлага

3 дугаар зүйл. Монгол Улсын төсөвт 2006 оны төсвийн жилд төвлөрүүлэх төсвийн орлогын доод хэмжээг 851,199,781.7 мянган төгрөгөөр баталсугай.

4 дүгээр зүйл. Монгол Улсын төсвөөс 2006 оны төсвийн жилд зарцуулах төсвийн зарлагын дээд хэмжээг 935,006,569.9 мянган төгрөгөөр баталсугай.

5 дугаар зүйл. Монгол Улсын төсөвт 2006 оны төсвийн жилд төсвийн ерөнхийлөн захиргагчид, түүний харъяа байгууллагууд, бусад байгууллагуудын төвлөрүүлэх орлогын дүнг дараах байдлаар баталсугай:

/мянган төгрөгөөр/

5.1. Монгол Улсын Ерөнхий сайд
21,313,732.3

5.1.1. Төрийн өмчийн хороо
13,766,000.0

5.1.2. Мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологийн газар
4,754,800.0

5.1.3. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого
2,792,932.3

5.2. Монгол Улсын Шадар сайд
1,817,128.4

5.2.1. Оюуны өмчийн газар
11,010.3

5.2.2. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого
1,806,118.1

5.3. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
833,018.2

5.3.1. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 833,018.2

5.4. Гадаад хэргийн сайд
9,944,638.2

5.4.1. Дипломат байгууллагын үйлчилгээ, аж ахуйн газар
7,739,665.9

5.4.2. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого
2,204,972.3

5.5. Сангийн сайд
664,544,309.1

5.5.1. Үндэсний татварын ерөнхий газар
346,707,311.2

5.5.2. Улсын гаалийн ерөнхий газар
312,197,100.0

5.5.3. Төрийн сан
5,441,467.4

5.5.4. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 198,430.5

5.6. Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд
3,134,883.1

5.6.1. Иргэний бүртгэл мэдээллийн улсын төв
662,493.8

5.6.2. Гадаадын иргэний харьяатын асуудал эрхэлсэн алба
216,707.3

5.6.3. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 2,255,682.0

5.7. Байгаль орчны сайд
2,690,400.5

5.7.1. Байгаль орчныг хамгаалах алба
2,539,796.4

5.7.2. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 150,604.1

5.8. Батлан хамгаалахын сайд
791,383.5

5.8.1. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 791,383.5

5.9. Барилга, хот байгуулалтын сайд
1,945,545.3

5.9.1. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 1,945,545.3

5.10. Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд
32,104,104.2

5.10.1. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 32,104,104.2

5.11. Зам тээвэр, аялал жуулчлалын сайд
19,004,233.1

5.11.1. Иргэний нисэхийн ерөнхий газар
15,880,543.4

5.11.2. Улаанбаатар төмөр зам
597,500.0

5.11.3. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 2,098,189.7

5.11.4. Төмөр замын Хэрэг эрхлэх газар
428,000.0

5.12. Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайд
146,091,206.3

5.12.1. Улсын нийгмийн даатгалын ерөнхий газар
141,687,701.3

5.12.2. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 4,403,505.0

5.13. Түлш, эрчим хүчний сайд
560,666.7

5.13.1. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 560,666.7

5.14. Үйлдвэр, худалдааны сайд
16,074,274.1

5.14.1. Ашигт малтмал, газрын тосны хэрэг эрхлэх газар
15,038,717.1

5.14.2. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 1,035,557.0

5.15. Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайд
166,067.7

5.15.1. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 166,067.7

5.16. Эрүүл мэндийн сайд
3,813,215.9

5.16.1. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 3,813,215.9

5.17. Улсын мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн сайд
1,586,840.6

5.17.1. Улсын мэргэжлийн хяналтын газар
1,000,000.0

5.17.2. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 586,840.6

5.18. Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн сайд
88,080.0

5.18.1. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого 88,080.0

	5.19. Үндэсний статистикийн газрын дарга	4,340.0	6.27. Сонгуулийн ерөнхий хорооны дарга	49,021.5
	5.19.1. харъяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	4,340.0	6.28. Хүний эрхийн үндэсний комиссын дарга	88,028.4
	6 дугаар зүйл. Монгол Улсын төсвөөс 2006 оны төсвийн жилд төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад дор дурдсан төсөв зарцуулах эрхийг олгосугай:		6.29. Үндэсний ерөнхий аудитор	194,328.1
	/мянган төгрөгөөр/		6.30. Үнэт цаасны хорооны дарга	115,797.8
	6.1. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дарга	1,050,734.8	6.31. Үндэсний статистикийн газрын дарга	917,403.8
	6.2. Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга	4,624,132.8	6.32. Цагаатгах ажлыг удирдан зохион байгуулах улсын комиссын дарга	383,229.8
	6.3. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дарга	135,050.2	6.33. Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга	5,500,000.0
	6.4. Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч	312,043.4	(Уг хуулийн 6 дугаар зүйлийн 9 дэх хэсэгт Монгол Улсын ерөнхийлөгч 2005 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдөр хориг тавьсан)	
	6.5. Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн дарга	3,360,372.8	7 дугаар зүйл. Монгол Улсын төсвөөс 2006 оны төсвийн жилд дотоод эх үүсвэрээс хийх нийт хөрөнгө оруулалтын хэмжээг 88,554,100.0 мянган төгрөгөөр, гадаад эх үүсвэрээр гүйцэтгэх автозамын байгууламжийн хөрөнгө оруулалтын хэмжээг 43,316,842.5 мянган төгрөгөөр баталсугай.	
	6.6. Улсын ерөнхий прокурор	2,431,890.5		
	6.7. Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга	85,494.2		
	6.8. Монгол Улсын Ерөнхий сайд	13,585,340.0		
	6.9. Монгол Улсын Шадар сайд	11,638,807.4		
	6.10. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга	9,109,752.6	ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ	
	6.11. Гадаад хэргийн сайд	13,071,354.6	Орон нутгийн төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэг, орон нутгийн төсвөөс татан төвлөрүүлэх орлого	
	6.12. Сангийн сайд	192,781,553.3	8 дугаар зүйл. Монгол Улсын төсвөөс 2006 оны төсвийн жилд орон нутгийн төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэгийг дор дурдсанаар баталсугай:	
	6.13. Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд	53,715,251.9	/мянган төгрөгөөр/	
	6.14. Байгаль орчны сайд	Нийт дүн:	4,884,270.0	
	6.15. Батлан хамгаалахын сайд	6,232,287.1	8.1. Архангай	221,321.3
	6.16. Барилга, хот байгуулалтын сайд	24,571,985.0	8.2. Баян-Өлгий	225,408.1
	6.17. Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд	7,065,352.5	8.3. Баянхонгор	513,561.4
	6.18. Зам, тээвэр, аялал жуулчлалын сайд	183,798,715.7	8.4. Говь-Алтай	800,907.2
	6.19. Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайд	215,008,842.5	8.5. Дундговь	434,898.8
	6.20. Түлш, эрчим хүчний сайд	26,363,443.8	8.6. Завхан	582,006.5
	6.21. Үйлдвэр, худалдааны сайд	5,726,827.6	8.7. Өвөрхангай	352,963.4
	6.22. Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайд	13,387,002.7	8.8. Төв	296,252.9
	6.23. Эрүүл мэндийн сайд	94,632,136.0	8.9. Увс	596,083.5
	6.24. Улсын мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн сайд	4,937,143.6	8.10. Ховд	371,918.2
	6.25. Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн сайд	14,039,932.2	8.11. Хөвсгөл	69,270.7
	6.26. Төрийн албаны зөвлөлийн дарга	161,105.5	8.12. Хэнтий	386,438.7
			8.13. Говь-сүмбэр	33,239.3
			9 дүгээр зүйл. Аймаг, нийслэлийн төсвөөс улсын төсөвт татан төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай:	
			/мянган төгрөгөөр/	
			Нийт дүн	26,421,972.9
			9.1. Булган	823,381.7
			9.2. Дорноговь	566,620.9
			9.3. Дорнод	39,493.7
			9.4. Өмнөговь	2,034,850.3
			9.5. Сүхбаатар	13,392.5
			9.6. Сэлэнгэ	21,617.2

9.7 Дархан-Уул 634,441.1
 9.8 Улаанбаатар 14,663,650.4
 9.9 Орхон 7,624,525.1

10 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2006 оны 01 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН
 ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

Бусад зүйл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдөр

Улаанбаатар хот

ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ХӨРӨНГӨӨР БАРАА, АЖИЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ХУДАЛДАН АВАХ ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

холбоотой тусгай зориулалтын тоног төхөөрөмж, байгууламж, ажил, үйлчилгээ болон галт зэвсэг худалдан авахтай холбоотой харилцааг энэ хуулиар зохицуулахгүй.

Нийтлэг үндэслэл

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1. Энэ хуулийн зорилт нь төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааг төлөвлөх, зохион байгуулах, уг ажиллагаанд хяналт тавих, гомдол гаргаж шийдвэрлүүлэх, энэхүү хуулийг зөрчигчдөд хариуцлага хүлээлгэхтэй холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль тогтоомж

2.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Иргэний хууль², энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл. Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авахад энэ хуулийг дагаж мөрдөнө.

3.2. Гадаадын зээл тусламжийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааны журмыг Монгол Улсын олон улсын гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулийг дагаж мөрдөнө.

3.3. Хуулиар төрийн нууцад хамааруулсан болон үндэсний аюулгүй байдлыг хангахтай

3.4. Хууль тогтоомжоор олгосон эрхийн дагуу төрийн өмчит хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх улсын чанартай авто замын засвар, арчилгаатай холбоотой ажил, үйлчилгээг худалдан авах ажиллагааг энэ хуулиар зохицуулахгүй.

4 дүгээр зүйл. Захиалагч

4.1. Дараахь этгээд захиалагч байна:

4.1.1. төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд;

4.1.2. 50 буюу түүнээс дээш хувийн төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд;

4.1.3. Гадаадын зээл, тусламжийг зохицуулах тухай³ хуулийн 3.1.5-д заасан төсөл хэрэгжүүлэгч.

5 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томъёо

5.1. Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

5.1.1. "тендер" гэж захиалагчийн тогтоосон нөхцөл, шаардлагын дагуу боловсруулж, түүнд ирүүлсэн бараа, ажил, үйлчилгээг гүйцэтгэх тухай сонирхогч этгээдийн саналыг;

5.1.2. "тендер шалгаруулалт" гэж хамгийн сайн үнэлэгдсэн тендерийг энэ хуульд заасан журмын дагуу шалгаруулж, бараа, ажил, үйлчилгээ гүйцэтгэх гэрээ байгуулах эрх олгох, гэрээ байгуулах ажиллагааг;

5.1.3. "Босго үнэ" гэж бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртгөөс хамааруулан тендер шалгаруулалтыг энэ хуульд заасан журмын дагуу явуулахад баримтлах үнийн дээд, эсхүл доод хязгаарыг;

5.1.4. "тендерийн урилга" гэж захиалагчаас тендер шалгаруулалт явуулах тухай

¹ Монгол Улсын Үндсэн хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1992 оны 1 дүгээрт нийтлэгдсэн.

² Иргэний хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2002 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

³ Гадаадын зээл, тусламжийг зохицуулах тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2003 оны 24 дүгээрт нийтлэгдсэн.

мэдэгдсэн, эсхүл хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр зарласан баримт бичгийг;

5.1.5. "төндрийн баримт бичиг" гэж захиалагчаас тендэрт оролцогчид зориулан гаргасан тендер шалгаруулалтын нөхцөл, шаардлагыг тодорхойлсон баримт бичгийг;

5.1.6. "тендэрт оролцогч" гэж захиалагчаас хараат бус дараахь этгээдийг ойлгоно:

5.1.6.а. дангаараа тендер ирүүлсэн этгээд;

5.1.6.б. хамтран ажиллах гэрээний үндсэн дээр нэг тендер ирүүлсэн хэд хэдэн этгээд;

5.1.7. "төндрийн баталгаа" гэж гэрээ байгуулах хүртэл, эсхүл төндрийн хүчинтэй байх хугацаа дуусгал тендер хүчин төгөлдөр байх, шалгарсан тохиолдолд гэрээ байгуулахыг баталгаажуулж тендэрт оролцогчоос захиалагчид ирүүлсэн банкны баталгаа, Засгийн газрын бонд, Засгийн газраас зөвшөөрсөн үнэт цаасыг;

5.1.8. "урьдчилгаа төлбөрийн баталгаа" гэж захиалагч урьдчилгаа төлбөр төлөх тохиолдолд уг төлбөрийг гэрээнд заасан зориулалтын дагуу зарцуулах үүргээ баталгаажуулж гүйцэтгэгчээс захиалагчид ирүүлсэн банкны баталгаа, Засгийн газрын бонд, Засгийн газраас зөвшөөрсөн үнэт цаасыг;

5.1.9. "үнэлгээний хороо" гэж энэ хуульд заасан журмын дагуу тендер шалгаруулалтыг зохион байгуулах зорилгоор захиалагчийн байгуулсан ажлын хэсгийг;

5.1.10. "бараа" гэж эдийн засгийн ач холбогдол, үнэ бүхий худалдаж, солилцож болох зүйл болон тухайн барааг нийлүүлэхэд шаардагдах ажлыг. Ажлын үнэ нь барааны үнээс их байвал тухайн гэрээг "ажлын гэрээ" гэж тооцно;

5.1.11. "ажил" гэж барилга байгууламжийн ажил, барилгын тоног төхөөрөмжийн угсралт, суурилуулалт, туршилт тохируулгын ажил, түүнчлэн тухайн ажлыг гүйцэтгэхэд шаардагдах бараа нийлүүлэлтийг. Бараа нийлүүлэлтийн үнэ нь ажлын үнээс их байвал тухайн гэрээг "барааны гэрээ" гэж тооцно;

5.1.12. "барилга байгууламжийн ажил" гэж барилга байгууламжийг барих, өргөтгөл, шинэчлэлт, их засвар болон өрөмдлөг, хайгуул хийх зорилгоор хүн хүч, машин техник, тоног төхөөрөмж, материал, технологийг хослуулан ашиглаж гүйцэтгэх ажлыг;

5.1.13. "тоног төхөөрөмжийн угсралт, суурилуулалт, туршилт тохируулгын ажил" гэж энэ хуулийн 5.1.11-д зааснаас бусад тоног төхөөрөмжийн угсралт, суурилуулалт, туршилт, тохируулга хийх ажлыг;

5.1.14. "үйлчилгээ" гэж зөвлөх үйлчилгээ болон бусад үйлчилгээ;

5.1.15. "зөвлөх үйлчилгээ" гэж гүйцэтгэгчээс төсөл зохиох, хэрэгжүүлэх, сургалт явуулах, техникийн туслалцаа үзүүлэх, түүнчлэн судалгаа шинжилгээ хийх, зураг төсөл

боловсруулах, гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавих тусгай мэдлэг, үр чадварын үндсэн дээр үзүүлж байгаа мэргэжлийн үйлчилгээг;

5.1.16. "түлхүүр гардуулах гэрээ" гэж барилга байгууламжийн зураг төсөл, инженерийн тооцоо, тоног төхөөрөмж нийлүүлж, суурилуулан, уг барилга байгууламжийг ашиглалтад бэлэн болгохтой холбогдсон хоорондоо уялдаа холбоо бүхий хэд хэдэн ажил, бараа, үйлчилгээг бүхэлд нь хамарсан нэг гэрээг;

5.1.17. "гүйцэтгэлийн баталгаа" гэж гэрээ байгуулах эрх авсан тендэрт оролцогч гэрээний үүргийн биелэлтийг бүрэн хангахыг баталгаажуулж, гэрээнд гарын үсэг зурахаас өмнө захиалагчид ирүүлсэн банкны баталгаа, Засгийн газрын бонд, Засгийн газраас зөвшөөрсөн үнэт цаасыг;

5.1.18. "гэрээ байгуулах эрх олгох" гэж хамгийн сайн үнэлэгдсэн тендер ирүүлсэн оролцогчтой худалдан авах гэрээ байгуулах тухай захиалагчийн шийдвэрийг түүнд мэдэгдэхийг;

5.1.19. "техникийн тодорхойлолт" гэж захиалагч худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний техникийн үзүүлэлт, үйлдвэрлэл, үйл ажиллагааны арга, технологи, түүнд тавих технологийн шаардлагыг тодорхойлсон бүрдүүлбэрийг;

5.1.20. "Монгол Улсын гарал үүсэлтэй бараа" гэж Монгол Улсад олборлосон, ургуулсан, бойжуулсан, үйлдвэрлэсэн, боловсруулсан, эсхүл хийж бүтээсэн бараа буюу эд ангиудын дийлэнхийг угсрарч, түүний үндсэн шинж чанар, зориулалт, ашиглалтын хэлбэрээс илт өөр болгосон шинэ барааг;

5.1.21. "гадаадын этгээд" гэж Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу татварын болон бүртгэх эрх бүхий бусад байгууллагад бүртгүүлсэн, татварын хууль тогтоомжоор татвар төлөгч гэж тодорхойлсон гадаад улсын болон олон улсын байгууллага, гадаад улсын хуулийн этгээд, гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнийг;

5.1.22. "бага үнийн арга" гэж захиалагчийн тогтоосон техникийн саналд авбал зохих доод оноотой тэнцүү буюу түүнээс дээш авсан зөвлөхүүдээс хамгийн бага үнэ санал болгосон зөвлөхийг шалгаруулахыг.

6 дугаар зүйл. Худалдан авах ажиллагааны зарчим

6.1. Худалдан авах ажиллагаанд ил тод, өрсөлдөх тэгш боломжтой, үр ашигтай, хэмнэлттэй, хариуцлагатай байр захчмыг баримтална.

7 дугаар зүйл. Худалдан авах ажиллагааны журам

7.1. Захиалагч бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авахдаа дор дурдсан тендер

шалгаруулалтын журмыг баримтлан гүйцэтгэгчийг сонгож гэрээ байгуулна:

7.1.1. нээлттэй тендер шалгаруулалтын журам;

7.1.2. тендер шалгаруулалтын онцгой журам;

7.1.3. зөвлөх үйлчилгээний гүйцэтгэгч сонгох журам.

7.2. Хуульд энэ хуулийн 7.1.2-7.1.3-т заасан журмыг хэрэглэхээр зааснаас бусад тохиолдолд нээлттэй тендер шалгаруулалтын журмыг мөрдөнө.

7.3. Захиалагч энэ хуулийн 8.1.2-т заасан босго үнээс бага төсөвт өртөгтэй бараа, ажил, үйлчилгээг энэ хуулийн 7.1 дэх хэсэгт заасан журмыг мөрдөхгүйгээр шууд худалдан авч болно.

8 дугаар зүйл. Худалдан авах ажиллагааны журмыг сонгох

8.1. Засгийн газар нь барааны, ажлын, үйлчилгээний гэсэн ангилал тус бүрээр дараахь босго үнийг тогтооно:

8.1.1. харьцуулалтын аргаар худалдан авч болох бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртгийн дээд хязгаар;

8.1.2. шууд худалдан авч болох бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртгийн дээд хязгаар;

8.1.3. зөвлөх сонгох бага үнийн аргыг хэрэглэж болох зөвлөх үйлчилгээний төсөвт өртгийн дээд хязгаар;

8.1.4. төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага зөвшөөрөл олгох бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртгийн доод хязгаар;

8.1.5. энэ хуулийн 52.1.12-т дурдсан вэб хуудсанд тендерийн урилгыг зарлан мэдээлэх бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртгийн доод хязгаар.

8.2. Энэ хуулийн 8.1.1-д заасан босго үнээс дээш төсөвт өртөгтэй бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авахад энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол нээлттэй тендер шалгаруулалтын журмыг хэрэглэнэ.

8.3. Хэрэглээний үнийн индекс 25-аас дээш хувиар өөрчлөгдөх тухай бүр энэ хуулийн 8.1-д заасан босго үнийг төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар шинэчлэн тогтооно.

8.4. Тендер шалгаруулалтын журмыг сонгохдоо тухайн бараа, ажил, үйлчилгээний нийт төсөвт өртгийг үндэслэл болгоно.

8.5. Энэ хуулийн 8.1 дэх хэсэгт заасан босго үнэд багтаах, эсхүл нээлттэй тендер

шалгаруулалтын журмыг хэрэглэхээс зайлсхийх зорилгоор нийт төсөвт өртгийг хувааж хэд хэдэн тендер шалгаруулалт явуулахыг хориглоно.

8.6. Захиалагч өрсөлдөөнийг дэмжих зорилгоор бараа, ажил, үйлчилгээг зориулалт, нэр төрөл, газар зүйн байрлалыг харгалзан нэг төрлийн болон ижил төстэй байдлаар нь хэд хэдэн багцад хувааж тендер шалгаруулалт явуулж болно.

8.7. Захиалагч энэ хуулийн 8.6-д зааснаар тендер шалгаруулалтыг багцад хувааж явуулахдаа дараахь шаардлагыг хангана:

8.7.1. тендер шалгаруулалтын журмыг сонгохдоо бүх багцын нийлбэр өртгийг үндэслэл болгох;

8.7.2. захиалагч тендерийн урилга болон тендерийн баримт бичигт багцуудын талаарх мэдээлэл, тендэрт оролцогч нэг буюу хэд хэдэн, эсхүл бүх багцад саналаа ирүүлж болохыг заах;

8.7.3. багц тус бүрт үнэлгээ хийх;

8.7.4. тухайн тендер шалгаруулалтын дүнгээр байгуулах бүх гэрээний үнийн дүнгийн нийлбэр нь хамгийн бага байх хувилбарыг сонгох.

8.8. Гэрээ байгуулах эрхийг багц тус бүрээр, эсхүл хэд хэдэн багцаар буюу бүх багцаар олгож болно.

8.9. Тендэрт оролцогч нэг этгээдэд нэгээс дээш багц бараа, ажил, үйлчилгээгээр гэрээ байгуулах эрх олгохоор шийдвэрлэсэн бол энэ тухай худалдан авах ажиллагааны тайланд дурдана.

9 дүгээр зүйл. Тендер шалгаруулалтад гадаадын этгээдийг оролцуулах

9.1. Гадаадын этгээд энэ хуульд заасан журмын дагуу тендер шалгаруулалтад оролцох эрхтэй.

9.2. Захиалагч нь 1,000,000.001 төгрөгөөс дээш төсөвт өртөг бүхий ажил, 100,000.001 төгрөгөөс дээш төсөвт өртөг бүхий бараа, үйлчилгээний тендер шалгаруулалтад гадаадын этгээд оролцохыг хориглож үл болно.

9.3. Энэ хуулийн 9.2-т зааснаас бусад тендер шалгаруулалтад гадаадын этгээдийг оролцуулах эсэхийг захиалагч шийдвэрлэх бөгөөд оролцуулахгүй тохиолдолд тендерийн баримт бичиг, урилгад энэ тухай заана.

10 дугаар зүйл. Тендэрт оролцогчдод давуу эрх олгох

10.1. Захиалагч тендерийн үнэлгээ хийхдээ дараахь этгээдэд давуу эрх олгож болно:

10.1.1. Монгол Улсын гарал үүсэлтэй бараа нийлүүлэх тендер ирүүлсэн этгээд;

10.1.2. 50-иас доошгүй хувийг нь бие даан гүйцэтгэхээр ажил гүйцэтгэх тендер ирүүлсэн дараахь этгээд:

10.1.2.а. Монгол Улсын иргэн, хуулийн этгээд;

10.1.2.б. Монгол Улсад бүртгэлтэй, өмчийнх нь 50-иас доошгүй хувь нь Монгол Улсын иргэн, хуулийн этгээдийн хувь хөрөнгөөс бүрдсэн гадаадын хөрөнгө оруулалттай хуулийн этгээд;

10.1.3. орон нутагт үйлдвэрлэсэн бараа, материал, үзүүлж байгаа үйлчилгээг хамгийн ихээр ашигласан;

10.1.4. орон нутгаас хамгийн их ажиллах хүч авсан.

10.2. Энэ хуулийн 10.1.1, 10.1.3-т заасан этгээдэд давуу эрх олгох бол түүний ирүүлсэн тендерийн Монгол Улсын гарал үүсэлтэй барааны хэсгийн үнийг 10 хувиар, энэ хуулийн 10.1.2, 10.1.4-т заасан этгээдийн ажил гүйцэтгэх тендерийн үнийг 7.5 хувиар хийсвэрээр бууруулж тооцон бусад оролцогчийн тендерийн үнэтэй харьцуулж үнэлнэ.

10.3. Энэ хуулийн 10.2-т заасны дагуу нийлүүлэх бараа, гүйцэтгэх ажлын тендерийн үнийг хийсвэрээр тооцон үнэлсэн нь энэ хуулийн 10.1.1-10.1.4-т заасан этгээдийн тендерийн үнийг бууруулах, өөрчлөх үндэслэл болохгүй.

10.4. Тендерийн үнэлгээ хийхдээ энэ хуулийн 10.1-д заасан этгээдэд давуу эрх олгох бол энэ тухай тендерийн баримт бичигт тодорхой заах бөгөөд давуу эрх эдлэхийг хүссэн тендер оролцогч барааны гарал үүсэл, ертгийн талаархи мэдээлэл, эсхүл энэ хуулийн 10.1.2-10.1.4-т заасныг нотлох баримтыг ирүүлнэ.

10.5. Давуу эрх олгох аргачлал, зааврыг төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

11 дүгээр зүйл. Техникийн тодорхойлолт

11.1. Захиалагч техникийн тодорхойлолтыг бэлтгэхдээ дараахь шаардлагыг хангасан байна:

11.1.1. тухайн бараа, ажил, үйлчилгээг гадаад шинж чанарын үзүүлэлтээр бус, зориулалт, хэрэглээ, ашиглалт, чанарын түвшин, техникийн үзүүлэлтээр тодорхойлох;

11.1.2. Монгол Улсын хүлээн зөвшөөрсөн олон улсын стандартад үндэслэх, ийм стандарт байхгүй тохиолдолд үндэсний стандарт, техникийн шаардлага, норм, норматив, дүрэм, зааварт үндэслэх;

11.1.3. барааны тэмдэг, нэр, хэлбэр маяг, төрөл, гарал үүсэл, үйлдвэрлэлийн арга,

үйлдвэрлэгч буюу нийлүүлэгчийг тухайлан заасан шаардлага, нөхцөл тавихгүй;

11.1.4. энэ хуулийн 11.1.3-т заасан шаардлага, нөхцөлийг заах шаардлагатай бол түүний ард "эсхүл түүнтэй дүйцэх" гэсэн тодотгол хэрэглэх.

11.2. Захиалагч техникийн тодорхойлолт бэлтгэхдээ тухайн тендер шалгаруулалтад оролцох сонирхолтой этгээдээс өрсөлдөөнийг хягаарлахад хүргэж болох зөвлөгөө авахыг хориглоно.

12 дугаар зүйл. Тендер оролцогчийн чадварыг үнэлэх

12.1. Тендер оролцогчдыг тэгш боломжоор хангаж, шударга өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор тендер шалгаруулалтад оролцохыг сонирхсон этгээдүүдийн ерөнхий, санхүүгийн, техникийн чадавхи болон туршлагыг энэ хуулийн 14-16 дугаар зүйлд заасан үзүүлэлтээр хянан үзэж магадлана.

12.2. Захиалагч тухайн тендер шалгаруулалтад тавигдах чадавхийн шалгуур үзүүлэлт, шаардлагыг энэ хуулийн 14-16 дугаар зүйлд нийцүүлэн тогтоож, тендерийн баримт бичигт тусгана.

12.3. Энэ хуулийн 12.2 дахь хэсэгт заасны дагуу захиалагчийн тогтоосон чадварын шалгуур үзүүлэлт, шаардлагыг хангаагүй тендерээс татгалзаж, энэ тухай тендер ирүүлсэн этгээдэд бичгээр мэдэгдэнэ.

12.4. Захиалагч «хамгийн сайн» үнэлэгдсэн тендер ирүүлсэн оролцогчид гэрээ байгуулах эрх олгохоос өмнө энэ хуулийн 12.2-т заасан чадавхийн шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг дахин магадлаж болно.

12.5. Захиалагч тендер оролцогчийн чадавхийг магадлах явцад олж мэдсэн түүний техникийн болон бизнесийн нууцыг хадгална.

13 дугаар зүйл. Урьдчилсан сонголт явуулах

13.1. Захиалагч тендер ирүүлэхээс өмнө тендер шалгаруулалтад оролцохыг сонирхсон этгээдийн чадавхийг магадлах зорилгоор урьдчилсан сонголт явуулж болох бөгөөд ингэхдээ дараахь журмыг баримтална:

13.1.1. тендер шалгаруулалтад оролцохыг сонирхсон этгээдийн чадавхийн шалгуур үзүүлэлт, түүнд тавигдах шаардлага, тэдгээрийг хангасныг нотлох баримтыг тусгасан урьдчилсан сонголтын баримт бичгийг бэлтгэх;

13.1.2. урьдчилсан сонголт явуулах тухайгаа энэ хуулийн 21.1-21.4-т заасны дагуу зарлан мэдээлэх;

13.1.3. урьдчилсан сонголтын баримт бичигт заасан чадавхийн шалгуур үзүүлэлтийг хангасан оролцогчид тендер ирүүлэхийг мэдэгдэх.

13.2. Урьдчилсан сонголт явуулах үед энэ хуулийн 17.1, 21.1, 21.3, 21.4-т заасан "тендерийн урилга"-ыг "урьдчилсан сонголтын урилга", энэ хуулийн 19, 22, 23-т заасан "тендерийн баримт бичиг"-ийг "урьдчилсан сонголтын баримт бичиг" гэж тус тус ойлгож хэрэглэнэ.

13.3. Урьдчилсан сонголт явуулах журам, зааврыг төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

14 дүгээр зүйл. Ерөнхий нөхцөлийг магадлах

14.1. Дараахь нөхцөл байдал тогтоогдвол тендерт оролцогч ерөнхий нөхцөл хангаагүй гэж үзнэ:

14.1.1. төлбөрийн чадваргүй болсон, татан буугдаж байгаа, дамуурлаас зайлсхийх зорилгоор эзэлдүүлэгчтэй тохиролцсон, бизнесийн үйл ажиллагааг нь зогсоосон, эсхүл үүсгэн байгуулагдсан улсын хуулийн дагуу дээр дурдсантай адилтгах нөхцөлд байгаа;

14.1.2. Монгол Улсын, эсхүл үүсгэн байгуулагдсан улсын хуулийн дагуу татвар, хураамж, төлбөрөө төлөөгүй;

14.1.3. төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд нь захиалагчаас хараат байдлаар үйл ажиллагаа явуулдаг;

14.1.4. сүүлийн 3 жилийн хугацаанд худалдан авах ажиллагаанд оролцохдоо гэрээний үүргээ ноцтой зөрчсөн, биелүүлээгүй, эсхүл мэргэжлийн үйл ажиллагаанд алдаа гаргасныг шүүх, эрх бүхий байгууллага тогтоосон;

14.1.5. тендерт оролцогч нь бараа, ажил, үйлчилгээний зураг төсөл, техникийн тодорхойлолт болон бусад баримт бичгийг бэлтгэсэн, эсхүл гэрээний хэрэгжилтийг хянах, зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэхээр нэр нь дөвшигдсэн этгээдтэй нэгдмэл сонирхолтой;

14.1.6. илт худал мэдээлэл бүхий тендер ирүүлснийг эрх бүхий байгууллага тогтоосон;

14.1.7. сүүлийн 3 жилийн хугацаанд авилгалын гэмт хэрэг үйлдсэнийг шүүх тогтоосон.

14.2. Өөрийн үндсэн үйл ажиллагааны чиглэлээр тухайн жилд зарлагдсан тендер шалгаруулалтад хуулийн этгээд зургаагаас дээшгүй удаа оролцож болох бөгөөд үүнээс 3 удаад тендер нь шалгарсан бол тухайн жилд дахин тендер шалгаруулалтад оролцохыг хориглоно.

14.3. Энэ хуулийн 14.1-д заасан нөхцөл байдал үүссэнийг тендерт оролцогч Монгол

Улсын, эсхүл үүсгэн байгуулагдсан улсын дараахь баримт бичгээр нотолж болно:

14.3.1. шүүхийн шийдвэр болон төрийн захиргааны эрх бүхий байгууллагаас гаргасан баримт бичиг;

14.3.2. үүсгэн байгуулагдсан улсын эрх бүхий байгууллагаас олгосон гэрчилгээ болон түүнтэй адилтгах бусад баримт бичиг.

14.4. Энэ хуулийн 14.3-т заасан баримт бичгээс тухайн тендер шалгаруулалтад ирүүлэх шаардлагатай баримт бичгийг тендерийн баримт бичигт тусгайлан заана.

14.5. Төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 14.1.4, 14.1.6, 14.1.7 дахь заалтад заасан нөхцөл үүссэнийг тогтоосон тухай эрх бүхий байгууллагын шийдвэрийг үндэслэн тендерт оролцох эрхээ хязгаарлуулсан этгээдийн бүртгэлийг хөтөлж, нийтэд мэдээлнэ.

14.6. Тендерт оролцогч энэ хуулийн 14.1-д заасан нөхцөл байхгүйг бичгээр мэдээлнэ.

14.7. Захиалагч шаардсан тохиолдолд тендерт оролцогч хэрэгжүүлж байгаа буюу хэрэгжүүлэх эрх авсан гэрээний талаархи мэдээллийг бичгээр ирүүлнэ.

14.8. Захиалагч энэ зүйлийн 14.7-д заасан мэдээллийг тендерт оролцогчийн тухайн гэрээг гүйцэтгэх санхүүгийн болон техникийн чадавхийг үнэлэхэд харгалзан үзнэ.

15 дугаар зүйл. Санхүүгийн чадавхийг үнэлэх

15.1. Захиалагч тендерт оролцогчоос гэрээний үүргийн биелэлтийг хангах санхүүгийн чадавхитайгаа баталсан нотолгоо ирүүлэхийг шаардаж болно.

15.2. Захиалагч санхүүгийн чадавхийн шаардлагыг тендерийн, эсхүл урьдчилсан сонголтын баримт бичигт тусгана.

15.3. Санхүүгийн чадавхийг дараахь баримт бичгээр нотолж болно:

15.3.1. харилцагч банкны мэдэгдэл;
15.3.2. тендерт оролцогчийн баталгаажуулсан санхүүгийн тайлан, шаардлагатай бол аудитын дүгнэлтийн хамт;

15.3.3. зөвлөхийн орон тоо, цалин, бусад зардлын тооцооны хүснэгт;

15.3.4. тендерт оролцогчийн сүүлийн 5 хүртэлх жилийн хугацаанд хэрэгжүүлсэн тухайн гэрээтэй ижил төстэй бараа, ажил, үйлчилгээний жилийн борлуулалтын талаархи мэдээлэл.

15.4. Энэ хуулийн 15.3-т заасан баримт бичгээс тухайн тендер шалгаруулалтад ирүүлэх баримт бичгийг тендерийн баримт бичигт заана.

16 дугаар зүйл. Техникийн чадавхи болон туршлагыг үнэлэх

16.1. Тендерт оролцогчийн техникийн чадавхи, туршлагыг ажил, бараа, үйлчилгээний агуулга, онцлог, тоо хэмжээг харгалзан дараахь үзүүлэлтийн аль нэгийг үндэслэн тогтооно:

16.1.1. тендерт оролцогчийн удирдах, хяналт тавих, тодорхой ажил, үйлчилгээг гүйцэтгэх ажилтны боловсрол, мэргэжлийн үр чадвар;

16.1.2. сүүлийн 5 хүртэлх жилийн хугацаанд гүйцэтгэсэн ажлын жагсаалт, тэдгээрээс гүйцэтгэсэн ижил төстэй ажлын өртөг, хугацаа, байршил, бүрэн гүйцэтгэсэн болохыг тодорхойлсон өмнөх үйлчлүүлэгчийн тодорхойлолт;

16.1.3. сүүлийн 5 хүртэлх жилийн хугацаанд нийлүүлсэн бараа, үйлчилгээ, тэдгээрийн үнийн дүн, хугацаа болон худалдан авагчдын жагсаалт, шаардлагатай бол бараа, үйлчилгээний гүйцэтгэлийн талаархи өмнөх худалдан авагчдын тодорхойлолт;

16.1.4. тендерт оролцогчийн багаж, техник хэрэгслийн тодорхойлолт, үйлдвэрлэлийн байр, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт;

16.1.5. чанарын хяналтыг шууд, эсхүл туслан гүйцэтгэх гэрээ байгуулах замаар хэрэгжүүлэх чанарын хяналтын арга хэмжээ;

16.1.6. нийлүүлэх барааны загвар, тодорхойлолт, эсхүл гэрэл зураг, тэдгээрийн үнэн болохыг гэрчилсэн баримт бичиг;

16.1.7. барааны хувьд эрх бүхий байгууллагаас олгосон чанарын гэрчилгээ, үйлдвэрлэгчийн итгэмжлэл.

16.2. Энэ хуулийн 16.1-д заасан баримт бичгээс тухайн тендер шалгаруулалтад ирүүлэх шаардлагатай баримт бичиг, тэдгээрт тавигдах шаардлагыг тендерийн баримт бичигт заана.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

Нээлттэй тендер шалгаруулалтын журам

17 дугаар зүйл. Нээлттэй тендер шалгаруулалт

17.1. Нээлттэй тендер шалгаруулалтын урилгыг энэ хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу зарлан мэдээлж, сонирхогч этгээдийг тендер шалгаруулалтад оролцох тэгш боломжоор хангана.

17.2. Тендерт оролцох сонирхолтой этгээд нь захиалагчаас тогтоосон хугацаанд техникийн болон санхүүгийн саналыг хамтад нь ирүүлнэ.

17.3. Энэ хуулийн 18 дугаар зүйлд зааснаас бусад тохиолдолд нээлттэй тендер шалгаруулалтыг нэг үе шаттай явуулна.

18 дугаар зүйл. Хоёр үе шаттай нээлттэй тендер шалгаруулалт явуулах

18.1. Захиалагч нээлттэй тендер шалгаруулалтыг дараахь нөхцөлд хоёр үе шаттай явуулж болно:

18.1.1. ажлын цар хүрээ их, төсөвт өртөг өндөртэй болон цогцолбор буюу хоорондоо уялдаа холбоо бүхий хэд хэдэн бараа, ажил, үйлчилгээг нийлүүлэх гэрээ байгуулах шаардлагатай бөгөөд техникийн тэгш бус санал ирэх магадлалтай, эсхүл өгөгдсөн шаардлагыг хангах, ижил хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөхүйц хоёр, түүнээс дээш техникийн шийдэл байх боломжтой гэж захиалагч үзсэн;

18.1.2. захиалагч техникийн тодорхойлолтыг урьдчилан тогтоох боломжгүй бөгөөд ажлын цар хүрээг эцэслэн тогтоох, техникийн тодорхойлолт бэлтгэхэд туршлагатай гүйцэтгэгч, нийлүүлэгчээс туслалцаа авах шаардлагатай.

18.2. Хоёр үе шаттай нээлттэй тендер шалгаруулалтыг дараахь байдлаар явуулна:

18.2.1. тендерт оролцогч нь техникийн саналаа ирүүлэх бөгөөд түүнийг захиалагч үнэлж, нэмж оруулах тодотгол, өөрчлөлтийг тендерт оролцогчтой тохиролцох;

18.2.2. тодотгол, өөрчлөлт оруулсан техникийн саналыг үндэслэн хийсэн санхүүгийн саналаа тендерт оролцох ирүүлэх бөгөөд энэхүү тодотгосон саналыг захиалагч үнэлнэ.

18.3. Захиалагч хоёр үе шаттай нээлттэй тендер шалгаруулалт явуулах тухайгаа тендерийн баримт бичиг болон урилгад заана.

19 дүгээр зүйл. Тендерийн баримт бичиг бэлтгэх

19.1. Захиалагч тендерийн баримт бичгийг төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан тендерийн жишиг баримт бичиг, гэрээний маягт болон тендер шалгаруулалтад холбогдох бусад журам, аргачлалын дагуу бэлтгэнэ.

19.2. Тендерийн баримт бичигт тендер оролцогч зохих шаардлага хангасан тендер бэлтгэж ирүүлэхэд шаардлагатай бүх мэдээлэл, тендер оролцогчдод тавих шаардлага, тэдэнд өгөх заавар, хамгийн сайн үнэлэгдсэн тендерийг шалгаруулах шалгуур үзүүлэлт, аргачлал, захиалагчийн санал болгож байгаа гэрээний нөхцөлүүд, техникийн тодорхойлолт, зураг, тендерийн жишиг маягтууд, зөвлөх үйлчилгээний хувьд ажлын даалгаврыг тусгана.

20 дугаар зүйл. Тендерийн баталгаа

20.1.Захиалагч энэ хуулийн 8.1.1-д заасан босго үнээс дээш өртөгтэй бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тендэрт оролцогчоос тендерийн баталгаа ирүүлэхийг шаардана.

20.2.Монгол Улсын хуулийн этгээд тендерийн баталгааг банкны баталгаа, Засгийн газрын бондын хэлбэрээр, гадаадын хуулийн этгээд Монгол Улсын буку гадаадын банкны баталгаа, Монгол Улсын Засгийн газрын бонд, эсхүл Монгол Улсын Засгийн газраас зөвшөөрсөн үнэт цаасны хэлбэрээр ирүүлж болно.

20.3.Гадаадын хуулийн этгээд тендерийн, гүйцэтгэлийн, урьдчилгаа төлбөрийн баталгаа болгон ашиглаж болох үнэт цаасны жагсаалтыг Засгийн газар тогтооно.

20.4.Захиалагч тендерийн баталгааны хэмжээг дараахь байдлаар тогтоож болно:

20.4.1.тендэрт оролцогчийг санал болгож байгаа тендерийн үнийнхээ 1-2 хувиар тооцож баталгаа ирүүлэхийг тендерийн баримт бичигт тусгах;

20.4.2.шаардлагатай гэж үзвэл захиалагч өөрөө тендерийн баталгааны хэмжээг тухайн бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртгийн 1-2 хувиар тогтоож тендерийн баримт бичигт тусгах.

20.5.Тендерийн баталгаа шаардсан нөхцөлд түүнийг ирүүлээгүй, эсхүл ирүүлсэн тендерийн баталгаа нь энэ хуульд заасан шаардлагыг хангаагүй бол захиалагч тухайн тендерээс татгалзана.

20.6.Захиалагч «хамгийн сайн» үнэлэгдсэн тендер ирүүлсэн оролцогчтой гэрээ байгуулсны дараа тендерийн баталгааг хүчингүй болгоно.

20.7.Дараахь тохиолдолд тендерийн баталгааг улсын орлого болгоно:

20.7.1.тендэрт оролцогч тендерийг нээсний дараа, тендерийн хүчинтэй хугацаа дуусахаас өмнө өөрийн тендерээс татгалзсан;

20.7.2.«хамгийн сайн» үнэлэгдсэн тендер ирүүлсэн оролцогч гэрээ байгуулах эрх олгосон мэдэгдэлд заасан хугацаанд гүйцэтгэлийн баталгааг ирүүлээгүй, эсхүл гэрээ байгуулахаас татгалзсан.

21 дүгээр зүйл. Тендерийн урилгыг нийтэд зарлан мэдээлэх

21.1.Захиалагч тендерийн урилгыг үндэсний хэмжээний өдөр тутмын сонин, хэвлэл мэдээллийн бусад хэрэгслээр нийтэд зарлаж мэдээлнэ.

21.2.Захиалагч тендер шалгаруулалтын тухай дэлгэрэнгүй мэдээллийг ил тод, нээлттэй зарлах бөгөөд сонирхсон этгээдэд саадгүй олгоно.

21.3. 1,000,000.001 төгрөгөөс дээш төсөвт өртөгтэй ажил, 100,000.001 төгрөгөөс дээш төсөвт өртөгтэй бараа, үйлчилгээний тендерийн урилгыг олон улсын худалдаанд өргөн хэрэглэгддэг хэл дээр гардаг хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлнэ.

21.4.Захиалагч энэ хуулийн 8.1.5-д заасан босго үнээс дээш өртөгтэй тендерийн урилгыг энэ хуулийн 52.1.12-т заасан эвб хуудсанд байрлуулж тендер шалгаруулалтын дүнг тухай бүр мэдээлнэ.

21.5.Тендерийн урилгад дараахь мэдээллийг тусгана:

21.5.1.захиалагч байгууллагын тодорхойлолт;

21.5.2.худалдаж авах бараа, ажил, үйлчилгээний товч агуулга;

21.5.3.тендерийн баримт бичиг, бусад мэдээлэл авах, тендер ирүүлэх хаяг;

21.5.4.тендерийн баримт бичгийн үнэ;

21.5.5.тендер шалгаруулалтад тавих тусгай шаардлага;

21.5.6.тендер хүлээн авах эцсийн хугацаа;

21.5.7.тендер нээх хугацаа;

21.5.8.гадаадын этгээдийг оролцуулах эсэх;

21.5.9.давуу эрх олгох эсэх.

22 дугаар зүйл. Тендерийн баримт бичиг, тэдгээртэй холбоотой мэдээллийг олгох

22.1.Захиалагч тендерийн баримт бичгийг тендерийн урилга нийтлэгдэх өдрөөс өмнө бэлэн болгосон байх үүрэгтэй.

22.2.Тендерийн баримт бичгийг түүнийг хэвлэн олшруулах, түгээх буюу тендер шалгаруулалтыг зохион байгуулах өртгөөр үнэлж, тендэрт оролцохыг сонирхогчдод уг үнээр саадгүй худалдана.

22.3.Тендэрт оролцогч тендерийн баримт бичигтэй холбоотой тодруулга, нэмэлт мэдээллийг тендер хүлээн авах эцсийн хугацаанаас ажлын таваас доошгүй хоногийн өмнө захиалагчаас авах хүсэлтийг бичгээр гаргаж болно.

22.4.Захиалагч энэ хуулийн 22.3-т заасан хүсэлтийн хуулбарыг түүнд өгсөн хариу тодруулга, нэмэлт мэдээллийн хамт тендерийн баримт бичиг худалдан авсан бүх сонирхогчдод нэгэн зэрэг бичгээр илгээх бөгөөд уг бичгийг шуудангийн

байгууллагад хүлээлгэн өгснөөр хариу тодруулга, нэмэлт мэдээллийг хүргүүлсэнд тооцно.

23 дугаар зүйл. Тендерийн баримт бичиг, урилгыг гадаад хэл дээр бэлтгэж, тараах

23.1.Тендерийн баримт бичиг, урилгыг дараахь тохиолдолд монгол хэлээс гадна олон улсын худалдаанд өргөн хэрэглэгддэг хэл дээр бэлтгэнэ:

23.1.1.энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасны дагуу гадаадын этгээд худалдан авах ажиллагаанд оролцох эрхтэй бол;

23.1.2.бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртөг, шинж чанар гадаадын этгээдийн сонирхлыг татна гэж захиалагч үзэж байгаа бол.

24 дүгээр зүйл. Тендер ирүүлэх болон хүчинтэй байх хугацаа

24.1.Захиалагч тендерт оролцогчдод тендер бэлтгэж ирүүлэх хангалттай, ижил хугацаа олгоно.

24.2.Захиалагч тендер хүлээн авах эцсийн хугацааг тендер шалгаруулалтыг анх зарлан мэдээлсэн өдрөөс эхлэн тооцож тогтооно.

24.3.Нээлттэй тендер шалгаруулалтын тухайд тендер хүлээн авах эцсийн хугацааг 30 буюу түүнээс дээш хоноогоор тогтооно.

24.4.Тендер бэлтгэх зорилгоор ажлын талбай үзэх шаардлагатай бол түүнд шаардагдах хугацааг оруулан тооцно.

24.5.Тендер нээснээс хойш тухайн тендер шалгаруулалтыг зохион байгуулж дуусгах хугацааг захиалагч тогтоож, тендерийн урилга, тендерийн баримт бичигт тусгах бөгөөд уг хугацаанд тендер хүчинтэй байна.

25 дугаар зүйл. Тендер ирүүлэх

25.1.Тендерийг тендерийн баримт бичигт товлосон хугацаанд, дурдсан хаягаар, заасан хэлбэрээр ирүүлэх бөгөөд тендерт оролцогч энэ хугацаанд тендерт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, татгалзах саналаа ирүүлж болно.

25.2.Энэ хуулийн 21.5.6-д заасан хугацаанаас хожимдож ирсэн, эсхүл тендерийн баримт бичигт зааснаас өөр хэлбэрээр ирүүлсэн тендерийг хүлээж авахгүй бөгөөд хаягаар нь буцаана.

25.3.Тендерийн агуулга, үнэлгээний явц болон тендерт оролцогчийн чадавхийг үнэлэхтэй холбогдсон энэ хуулийн 26 дугаар зүйлд зааснаас бусад мэдээллийг гэрээ байгуулалт нууцална.

26 дугаар зүйл. Тендер нээх

26.1.Захиалагч хүлээн авсан бүх тендерийг тендерийн баримт бичигт заасан газар, товлосон хугацаанд нийтийн өмнө нээх бөгөөд тендер нээх хугацааг тендер хүлээн авах эцсийн хугацаанаас хойш 1 цагийн дотор байхаар товлосно.

26.2.Тендер нээхэд тендерт оролцогч, эсхүл түүний төлөөлөгч болон сонирхсон бусад этгээд оролцох эрхтэй.

26.3.Тендер нээх үед тендерт оролцогчийн нэр, тендерийн үнэ, тендерийг хувилбарт саналтайгаар ирүүлэхийг зөвшөөрсөн тохиолдолд хувилбарт саналын үнэ, мөн тендерт тусгасан үнийн хөнгөлөлт, тендерийн баталгаа ирүүлсэн эсэх, оролцогч өөрийн тендерийг өөрчилсөн, эсхүл татгалзсан тухай мэдээллийг захиалагч зарлаж, тэмдэглэл үйлдэнэ.

26.4.Энэ хуулийн 26.2-т заасан этгээд, захиалагч байгууллагын төлөөлөгч энэ зүйлийн 26.3-т заасан тэмдэглэлд гарын үсэг зурна.

26.5.Энэ хуулийн 26.3-т заасан тэмдэглэлийг сонирхсон этгээдэд танилцуулна.

26.6.Тендер нээх үед энэ хуулийн 26.3-26.5-д зааснаас бусад үйл ажиллагаа явуулах, шийдвэр гаргахыг хориглоно.

26.7.Тендер нээх үед зарлагдаагүй, тэмдэглэлт заагаагүй тендерийн үнэ, үнийн хөнгөлөлт болон хувилбарт тендерийн үнийг үнэлгээ хийхэд тооцохгүй.

26.8.Захиалагч тендер нээсний дараа тендерийн агуулга, үнийн талаар тендерт оролцогчтой санал солилцохыг хориглоно.

26.9.Тендерийн агуулга, үнийг өөрчлөхөөс бусад асуудлаар тайлбар тодруулгыг бичгээр ирүүлэхийг захиалагч тендерт оролцогчоос шаардаж болно.

26.10.Захиалагч энэ хуулийн 26.9-д зааснаар нэмж ирүүлсэн тайлбар, тодруулгыг бүртгэж хадгална.

27 дугаар зүйл. Тендерийг хянан үзэх

27.1.Тендер нээсний дараа тендер тус бүр нь дараахь шаардлагыг хангасан эсэхийг хянан үзнэ.

27.1.1.энэ хуулийн 14-16 дугаар зүйлд заасныг үндэслэн захиалагчийн тогтоосон чадавхийн шаардлага;

27.1.2.техникийн тодорхойлолт;

- 31.1.1.хязгаарлагдмал тендер шалгаруулалт;
31.1.2.харьцуулалт;
31.1.3.гэрээ шууд байгуулах.

31.2.Тендер шалгаруулалтыг онцгой журмаар явуулахтай холбогдсон энэ хуулийн 32-34 дүгээр зүйлээр зохицуулаагүй харилцааг энэ хуулийн 2 дугаар бүлгийн холбогдох зүйл, хэсэг, заалтаар зохицуулна.

32 дугаар зүйл. Хязгаарлагдмал тендер шалгаруулалт

32.1.Хязгаарлагдмал тендер шалгаруулалтын аргыг дараахь тохиолдолд хэрэглэнэ:

32.1.1.мэргэжлийн өндөр ур чадвар, туршлага, техник, технологи шаардсан нарийн төвөгтэй бараа, ажил, үйлчилгээ гүйцэтгэх уадвартай этгээдийн тоо хязгаарлагдмал,

32.1.2.энэ хуулийн 30.4.2-т заасан тохиолдолд.

32.2.Хязгаарлагдмал тендер шалгаруулалт явуулахдаа захиалагч энэ хуулийн 14-16 дугаар зүйлийг үндэслэн уг гэрээг гүйцэтгэх чадавхитай бүх этгээдэд тендерийн урилгыг нэгэн зэрэг илгээж тендер ирүүлэх тэгш боломжоор хангана.

32.3.Тендерийн урилга энэ хуулийн 21.5-д заасан мэдээллийг агуулна.

32.4.Тендерийн баримт бичгийг сонирхсон этгээдэд энэ хуулийн 22.2-т заасны дагуу саадгүй олгоно.

32.5.Тендерийг хүлээж авах эцсийн хугацааг тендерийн урилга тараасан өдрөөс хойш 15 буюу түүнээс дээш хоногоор тогтооно.

33 дугаар зүйл. Харьцуулалтын арга

33.1.Бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртөг нь энэ хуулийн 8.1.1-д заасан босго үнээс хэтрээгүй тохиолдолд харьцуулалтын аргыг хэрэглэж болно.

33.2.Харьцуулалтын аргыг дараахь байдлаар хэрэглэнэ:

33.2.1.техникийн тодорхойлолт болон бусад нөхцөл, шаардлагыг хангаж байгаа 3 болон түүнээс дээш этгээдэд үнийн санал ирүүлэхийг мэдэгдэх;

33.2.2.техникийн болон бусад нөхцөл шаардлагыг хангаж байгаа хамгийн бага үнэ санал болгосон тендэрт оролцогчид энэ хуулийн 29.1-д заасны дагуу гэрээ байгуулах эрх олгох.

33.3.Энэ хуулийн 33.2.1-д заасан үнийн санал ирүүлэх хугацааг урилга илгээсэн өдрөөс хойш ажлын 5-аас доошгүй хоногоор тогтооно.

33.4.Харьцуулалт амжилтгүй болсноос гэрээ байгуулах эрх олгоогүй бол гэрээ шууд байгуулах аргыг хэрэглэж болно.

34 дүгээр зүйл. Гэрээ шууд байгуулах арга

34.1.Гэрээ шууд байгуулах аргыг зөвхөн дараахь нөхцөлд хэрэглэж болно:

34.1.1.энэ хуулийн 30.4.3, 33.4 -т заасан тохиолдолд;

34.1.2.оюуны өмчийн эрхийг хамгаалах шаардлагаар гэрээг зөвхөн нэг этгээдтэй байгуулах боломжтой бөгөөд түүнийг орлох этгээд байхгүй бол;

34.1.3.нэмэлт нийлүүлэлт нь анхны гэрээний үнийн 20 хувиас хэтрэхгүй нөхцөлд анхны гэрээний дагуу нийлүүлсэн бараа, тоног төхөөрөмжийн зарим хэсгийг солих, засварлах болон нэмж нийлүүлэх үед нийлүүлэгчийг өөрчлөх нь захиалагч өөр төрлийн техникийн үзүүлэлттэй материал авахад хүргэх, энэ нь ашиглалт болон засвар үйлчилгээнд техникийн хүндрэл учруулах, эсхүл үргүй зардал гаргахаар бол;

34.1.4.нэмэлт ажлын өртөг нь анхны гэрээний үнийн 15 хувь болон энэ хуулийн 8.1.1-д заасан харьцуулалтын босго үнийн аль багаас хэтрээгүй нөхцөлд тендер шалгаруулалтаар худалдан авсан ажлын нэмэлт болон түүнтэй ижил төстэй ажлыг давтан хийх тохиолдолд дахин тендер шалгаруулалт явуулснаар илүү сайн санал ирэхгүй гэж үзсэн бол;

34.1.5.гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй онцгой нөхцөл байдлын улмаас нээлттэй буюу хязгаарлагдмал тендер шалгаруулалтын журмын дагуу тендер хүлээн авах доод хугацааг мөрдөх боломжгүй бол.

34.2.Энэ хуулийн 34.1-д заасан нөхцөлийн дагуу шууд гэрээ байгуулахад захиалагч энэ хуулийн 14-16 дугаар зүйлийн шаардлагыг хангасан, тухайн бараа, ажил, үйлчилгээг гүйцэтгэх чадавхитай нэг, эсхүл түүнээс дээш тооны этгээдтэй хэлэлцээ хийж, техникийн тодорхойлолт болон бусад нөхцөл, шаардлагыг хамгийн сайн хангасан этгээдтэй энэ хуульд заасны дагуу гэрээ байгуулах бөгөөд хэлэлцээний үед хүрсэн аливаа тохиролцоог гэрээнд тусгана.

34.3.Энэ хуулийн 34.1-д заасны дагуу гэрээ шууд байгуулсан тохиолдолд захиалагч гэрээний хувийг уг аргыг хэрэглэх болсон үндэслэлийн хамт төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Зөвлөх үйлчилгээний гүйцэтгэгч сонгох журам

35 дугаар зүйл. Зөвлөх сонгох

35.1. Зөвлөх үйлчилгээг хуулийн этгээд хувь хүн гүйцэтгэж болно.

35.2. Тухайн зөвлөх үйлчилгээ нь олон салбарын мэдлэг, нарийн мэргэжлийн боловсон хүчин шаардахаар бол хуулийн этгээдийг сонгоно.

35.3. Тухайн зөвлөх үйлчилгээг шаардлагатай мэргэжил, туршлага бүхий зөвлөх хувь хүн илүү сайн гүйцэтгэж чадахаар бол түүнийг сонгоно.

36 дугаар зүйл. Зөвлөх сонгох нийтлэг журам

36.1. Захиалагч шаардагдаж байгаа үйлчилгээний зорилт, хүрэх үр дүн болон бусад шаардлагатай мэдээллийг агуулсан ажлын даалгавар бэлтгэнэ.

36.2. Ажлын даалгавар нь түүнд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийн хамт тухайн зөвлөхтэй байгуулах гэрээний салшгүй хэсэг болно.

36.3. Захиалагч шаардагдаж байгаа үйлчилгээний төсөвт өртгийг тооцохдоо боловсон хүчний мэргэжлийн чиглэл, түвшин, зөвлөхийн ажлын талбайд болон төв байранд ажиллах хугацаа, бичиг хэргийн болон тухайн үйлчилгээнд шаардлагатай бусад зардалд үндэслэсэн байна.

36.4. Захиалагч ажлын даалгавар бэлтгэж, төсөвт өртгийг тооцоолж гаргасны дараа зөвлөхийн жагсаалтад орох саналаа ирүүлэхийг хүссэн урилгыг өдөр тутмын болон бусад хэвлэлд нийтэлнэ.

36.5. Дэлгэрэнгүй жагсаалтад дор дурдсан этгээдийг оруулж болно:

36.5.1. энэ хуулийн 36.4-т заасан урилгын хариуд санал ирүүлсэн зөвлөх;

36.5.2. Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа дотоодын болон олон улсын зөвлөх;

36.5.3. энэ хуулийн 51 дүгээр зүйлд заасан бүртгэлд бүртгэгдсэн зөвлөх;

36.5.4. мэргэжлийн холбоо, олон улсын санхүүгийн болон бусад байгууллагын зөвлөх.

36.6. Дэлгэрэнгүй жагсаалтад хамрагдсан зөвлөхүүдээс энэ хуулийн 14-16 дугаар зүйлийн шаардлага болон захиалагчаас тогтоосон чадвархын үзүүлэлтийг хангасан 3 ба түүнээс дээш зөвлөхийг захиалагч сонгож, хураангуй жагсаалт гаргана.

36.7. Захиалагч саналын урилга болон ажлын даалгаврыг хураангуй жагсаалтад нэр нь орсон зөвлөхөд хүргүүлнэ.

36.8. Саналын урилгад дараахь зүйлийг тусгана:

36.8.1. тухайн үйлчилгээний болон санхүүжилтийн тодорхойлолт;

36.8.2. ажлын даалгавар;

36.8.3. энэ хуулийн 14-16 дугаар зүйлд заасан үзүүлэлтэд үндэслэн захиалагчийн тогтоосон чадвархын шаардлага, 28.11-д заасны дагуу захиалагчийн тогтоосон үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, аргачлал;

36.8.4. уригдсан зөвлөх хуулийн этгээд, хувь хүний нэр;

36.8.5. гэрээний төсөл;

36.8.6. санал ирүүлэхэд баримтлах зааварчилгаа;

36.8.7. сонгосон үнэлгээний арга.

36.9. Санал ирүүлэх хугацаа нь 60 хоногоос дээшгүй байх боловч хуулийн этгээдийн хувьд 30-аас дээш, хувь хүний хувьд 7-оос дээш хоногоор тогтоож саналын урилгад тодорхой заана.

36.10. Зөвлөх техникийн болон санхүүгийн саналыг тус тусад нь бэлтгэнэ.

36.11. Техникийн саналд зөвлөхийн мэргэжлийн чадвар, туршлага, хуулийн этгээдийн хувьд голлох мэргэжилтэн, үйл ажиллагааны арга барилтай холбоотой мэдээллийг тусгана.

36.12. Техникийн саналд заасан нөхцөлөөр гэрээ хэрэгжүүлэх үнийг санхүүгийн саналд тусгана.

36.13. Техникийн саналыг үнэлсний дараа санхүүгийн саналыг үнэлнэ.

36.14. Санхүүгийн болон техникийн саналыг нэгэн зэрэг ирүүлэх бөгөөд саналын урилгад тусгайлан заасан бол тус тусад нь дугуйлан битүүмжилнэ.

36.15. Захиалагч энэ хуулийн 37-39 дүгээр зүйлийн дагуу техникийн болон санхүүгийн саналыг үнэлж, сонгосон зөвлөхтэй хийсэн хэлэлцээр амжилттай болсон тохиолдолд түүнд энэ хуулийн 29 дүгээр зүйлийн дагуу гэрээ байгуулах эрх олгоно.

37 дугаар зүйл. Зөвлөх сонгох үнэлгээний арга

37.1. Захиалагч зөвлөх сонгох үнэлгээний аргыг саналын урилга илгээхээс өмнө тодорхойлно.

37.2. Зөвлөх сонгох үнэлгээний арга нь чадварын, чанарын болон хосолмол үнэлгээний гэсэн хэлбэртэй байна.

37.3. Зөвлөх хувь хүнийг сонгоход чадварын үнэлгээний аргыг хэрэглэх бөгөөд үүнд түүний мэдлэг, туршлага, мэргэжлийн түвшин, мэргэжлийн бусад үр чадварыг үндэслэл болгоно.

37.4. Зөвлөх хуулийн этгээдийг сонгоход чанарын, эсхүл хосолмол үнэлгээний аргыг хэрэглэнэ.

37.5. Мэргэжлийн туршлага, техникийн чадварын хувьд төвөгтэй, эсхүл цогцолбор буюу өөр хоорондоо харилцан уялдаа холбоотой хэд хэдэн үйлчилгээг нэгэн зэрэг гүйцэтгүүлэх гэрээний үед чанарын үнэлгээний аргыг хэрэглэж зөвлөх хуулийн этгээдийг сонгоно.

37.6. Энэ хуулийн 37.3, 37.5-д зааснаас бусад тохиолдолд хосолмол үнэлгээний аргыг хэрэглэнэ.

38 дугаар зүйл. Зөвлөх сонгох чанарын үнэлгээний арга

38.1. Санал болгож байгаа зөвлөх үйлчилгээний үйл ажиллагааны арга зүй, ажлын хуваарь, боловсон хүчний туршлага, чадвар, үйлчилгээний болон техник хэрэгслийн чанарыг харгалзан саналуудад шинжилгээ хийж харьцуулна.

38.2. Энэ хуулийн 14-16 дугаар зүйлд заасан шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг үндэслэн техникийн саналд оноо өгнө.

38.3. Захиалагч техникийн санал нь хамгийн өндөр оноо авсан зөвлөхийн санхүүгийн саналыг нээж, тухайн зөвлөхтэй санхүүгийн болон бусад нөхцөлийг харилцан тохиролцоо хэлэлцээ хийнэ.

38.4. Энэ хуулийн 38.3-т заасан хэлэлцээ хийхдээ захиалагч зөвлөхийн санал болгосон үнийг үндэслэлгүйгээр бууруулахыг шаардаж болохгүй.

38.5. Зөвлөх, түүнийг төлөөлөх эрх бүхий этгээд хэлэлцээ хийхэд шаардагдах баримт бичиг, тооцоо, судалгаа, шаардлагатай бусад мэдээлэл, нотолгоогоор захиалагчийг хангах үүрэгтэй.

38.6. Талууд санхүүгийн, эсхүл гэрээний бусад нөхцөлөөр тохиролцоонд хүрээгүй бол сонгосон зөвлөхтэй хийж байгаа хэлэлцээг зогсоож, захиалагч удаахь өндөр оноо авсан зөвлөхийн санхүүгийн саналыг нээн, түүнтэй хэлэлцээ хийнэ.

39 дүгээр зүйл. Зөвлөх сонгох хосолмол үнэлгээний арга

39.1. Захиалагч хосолмол үнэлгээний аргыг хэрэглэх тохиолдолд техникийн саналын авбал зохих доод оноог саналын урилгад заана.

39.2. Техникийн саналыг энэ хуулийн 14-16-д заасан шаардлага, шалгуур үзүүлэлтэд үндэслэн оноо өгч үнэлнэ.

39.3. Техникийн саналд авбал зохих доод буюу түүнээс дээш оноо авсан зөвлөхүүдэд санхүүгийн саналыг нээх хугацааг мэдэгдэж, доод оноо аваагүй бусад зөвлөхийн санхүүгийн саналыг нээлгүй буцаана.

39.4. Техникийн саналд авбал зохих доод буюу түүнээс дээш оноо авсан зөвлөхийн санхүүгийн саналыг тогтоосон хугацаанд нийтийн өмнө нээж тэмдэглэл үйлдэнэ.

39.5. Санхүүгийн саналыг нээхэд зөвлөх, эсхүл түүний төлөөлөгч байлцах эрхтэй.

39.6. Нээсэн бүх санхүүгийн саналыг энэ хуулийн 36.8.3-т заасан шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийн дагуу үнэлж, оноо өгнө.

39.7. Техникийн болон санхүүгийн саналын оноог саналын урилгад тусгасан хувийн жинг харгалзан хооронд нь нэмж чанар үнийн үнэлгээний нийт оноог гаргана.

39.8. Захиалагч хамгийн өндөр оноо авсан зөвлөхтэй хэлэлцээ хийнэ.

39.9. Хэлэлцээгээр шаардлагатай бол хүнс, хүн-өдрийн тоо, ажлын талбайд болон төв байранд зөвлөхийн ажиллах хугацаа, бичиг хэргийн зэрэг тухайн үйлчилгээнд тавигдах шаардлагыг өөрчилж болно.

39.10. Хэлэлцээгээр хүнс, хүн-өдрийн ертөг зэрэг санал болгосон нэгж үнийг өөрчилж үл болно.

39.11. Талууд санхүүгийн бус нөхцөлөөр тохиролцоонд хүрээгүй бол захиалагч сонгосон зөвлөхтэй хийж байгаа хэлэлцээг зогсоож, удаахь оноо авсан зөвлөхтэй хэлэлцээ хийнэ.

39.12. Аудит, инженерийн ердийн тооцоо, зураг төсөл зэрэг хэвшсэн үйл ажиллагаатай, гэрээний төсөвт ертөг нь энэ хуулийн 8.1.3-т заасан босго үнээс хэтрээгүй зөвлөх үйлчилгээнд хосолмол үнэлгээний аргын хялбаршуулсан хэлбэр болох бага үнийн аргыг хэрэглэж болно.

39.13. Бага үнийн арга хэрэглэхдээ энэ хуулийн 39.2-39.4-д заасны дагуу техникийн саналыг үнэлж, санхүүгийн саналыг нээнэ.

39.14. Хамгийн бага үнийн санал ирүүлсэн зөвлөхтэй энэ хуулийн 39.9-39.11-д заасны дагуу хэлэлцээ хийнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

Бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах гэрээ

40 дүгээр зүйл. Бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах гэрээ

40.1.Захиалагч, гүйцэтгэгчийн хооронд байгуулах бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах гэрээ /цаашид "худалдан авах гэрээ" гэх/-тэй холбоотой харилцааг энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол Иргэний хуулиар зохицуулна.

40.2.«Хамгийн сайн» үнэлэгдсэн тендер болон тендерийн баримт бичигт захиалагчийн тодорхойлсон худалдааны болон техникийн шаардлага нь худалдан авах гэрээний үндсэн нөхцөл болно.

40.3.Худалдан авах гэрээнд энэ хуулийн 40.2-г зааснаас гадна дараахь нөхцөлийг заавал тусгана:

- 40.3.1.гэрээний үнэ;
- 40.3.2.төлбөр хийх нөхцөл, хэлбэр;
- 40.3.3.урьдчилгаа төлбөр хийх бол урьдчилгаа төлбөрийн баталгааны дүн, хэлбэр;
- 40.3.4.захиалагчийн хяналт болон бусад нөхцөл;

40.3.5.гүйцэтгэлийн баталгаа шаардах бол түүний дүн, хэлбэр;

40.3.6.худалдааны нөхцөлүүд;

40.3.7.бараа нийлүүлэх, ажил, үйлчилгээ гүйцэтгэх хуваарь;

40.3.8.гэрээний үнэд тохируулга хийх бол тохируулга хийх нөхцөл, аргачлал.

40.4.Худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний тоног төхөөрөмж, үндсэн материал, түүхий эд, хөдөлмөрийн хөлсний үнэд захиалагч дараахь тохиолдолд тохируулга хийхээр гэрээнд тусгаж болно:

40.4.1. хоёр жилээс дээш хугацаанд хэрэгжих гэрээний явцад хэрэглэний үнийн индекс өөрчлөгдсөн;

40.4.2. суурь үнэ огцом өөрчлөгдсөн.

40.5.Худалдан авах ажиллагаанд мөрдөх гэрээний стандарт нөхцөлийг төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

41 дүгээр зүйл. Худалдан авах гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт хийхийг хориглох

41.1. Худалдан авах гэрээнд дараахь өөрчлөлт хийхийг хориглоно:

41.1.1.захиалагч урьдчилан харах боломжгүй нөхцөл байдал үүссэний улмаас гэрээнд зайлшгүй шаардлагатай нэмэлт, өөрчлөлт хийхээс бусад тохиолдолд тендерийн агуулгатай холбоотой гэрээний нөхцөлүүдийг өөрчлөх.

41.1.2.энэ хуулийн 40.4-т зааснаас бусад тохиолдолд гэрээний үнийг нэмэгдүүлэн өөрчлөх.

41.2.Гүйцэтгэгч гэрээгээр хүлээсэн үүргээ гурвалдагч этгээдэд шилжүүлэхийг хориглоно.

42 дугаар зүйл. Хүчин төгөлдөр бус гэрээ

42.1.Худалдан авах гэрээг дараахь тохиолдолд хүчин төгөлдөр бус гэж үзнэ:

42.1.1.захиалагч гэрээ байгуулахдаа энэ хуулийн 53 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрөл аваагүй;

42.1.2.захиалагч энэ хуулийн 27, 28, 29 дүгээр зүйлд заасан журмыг зөрчиж гэрээ байгуулсан;

42.1.3.энэ хуульд заасан худалдан авах ажиллагааны журмыг хэрэгжүүлэхдээ гаргасан зөрчил нь тендер шалгаруулалтын эцсийн дүнд илт нөлөөлсөн.

43 дугаар зүйл. Гүйцэтгэлийн баталгаа, түүний хэмжээ, гүйцэтгэлийн баталгаа гаргах

43.1.Захиалагч «хамгийн сайн» үнэлэгдсэн тендер ирүүлсэн оролцогчоос гэрээ байгуулахаас өмнө гүйцэтгэлийн баталгаа ирүүлэхийг шаардаж болно.

43.2.Захиалагч гүйцэтгэлийн баталгааны дүнг гэрээний үнийн дүнгийн 5 хувиар тогтоож тендерийн баримт бичигт тусгана.

43.3.Гүйцэтгэлийн баталгаа нь гэрээ дүгнэж, бараа, ажил, үйлчилгээг хүлээлцэх хүртэл хугацаанд хүчин төгөлдөр байна.

43.4.Захиалагч дор дурдсан нөхцөлд гүйцэтгэлийн баталгаа ирүүлэхийг гүйцэтгэгчээс шаврдана:

43.4.1. 150 сая төгрөгөөс дээш төсөвт өртөгтэй ажил худалдан авах гэрээ байгуулах;

43.4.2. 100 сая төгрөгөөс дээш төсөвт өртөгтэй бараа, үйлчилгээ худалдан авах гэрээ байгуулах;

43.4.3. хоёр жилээс дээш хугацаагаар үргэлжлэх худалдан авах гэрээ байгуулах.

43.5.Худалдан авах гэрээний гүйцэтгэл хоёр жилээс дээш хугацаагаар үргэлжлэх бол захиалагч гүйцэтгэгчийн гүйцэтгэсэн ажлын хувьтай тэнцүү хувиар гүйцэтгэлийн баталгааны дүнг бууруулж болно.

43.6.Бараа, ажил, үйлчилгээний чанарын баталгаат хугацаанд гүйцэтгэгчийн хүлээсэн үүргийн биелэлтийг баталгаажуулах зорилгоор гэрээний үнийн дүнгийн 5-10 хувийг уг хугацаа дуустал барьцаалах нөхцөлийг захиалагч тендерийн баримт бичигт тусгаж болно.

43.7.Гүйцэтгэгч энэ хуулийн 43.6-д заасан үүргээ банкны баталгаа, Засгийн газрын бондоор баталгаажуулж болох бөгөөд ийнхүү баталгаажуулсан тохиолдолд захиалагч барьцаалсан мөнгөйг уг баталгаанд заасан дүнтэй тэнцэх хэмжээгээр урьдчилан олгоно.

44 дүгээр зүйл. Урьдчилгаа төлбөр, түүний баталгаа

44.1.Захиалагч ажлын бэлтгэл хангахад зориулан гүйцэтгэгчид урьдчилгаа төлбөр төлж болно.

44.2.Захиалагч урьдчилгаа төлбөрийн дүнтэй тэнцүү хэмжээтэй гүйцэтгэгчийн ирүүлсэн энэ хуулийн 20.2-т заасан баталгааг үндэслэн урьдчилгаа төлбөр төлнө.

44.3.Тендерийн баримт бичигт заагаагүй тохиолдолд захиалагч урьдчилгаа төлбөр төлөхгүй.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

Худалдан авах ажиллагааны удирдлага

45 дугаар зүйл. Захиалагч худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах

45.1.Улсын болон орон нутгийн төсвөөс хөрөнгө оруулалтаас бусад зардалд хуваарилсан хөрөнгө, бусад эх үүсвэр, түүнчлэн өөрийн хөрөнгөөр санхүүжигдэх бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авах ажиллагааг захиалагч энэ хуульд заасан журмын дагуу зохион байгуулна.

45.2.Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрээр санхүүжигдэх бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авахад дор дурдсан этгээд захиалагч байна:

45.2.1.Ерөнхийлөгчийн болон Улсын Их Хурлын Тамгын газар, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөл, төрийн захиргааны төв болон Улсын Их Хуралд ажлаа хариуцан тайлагнадаг байгууллага, Улсын дээд шүүх, Улсын Ерөнхий прокурор, Шүүхийн ерөнхий зөвлөл, Ерөнхий сайд болон Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний агентлаг нь өөрийн хэрэгцээнд худалдан авах бүх бараа, ажил, үйлчилгээний хувьд;

45.2.2.Төрийн захиргааны төв байгууллага нь Засгийн газрын гишүүний эрхлэх асуудлын хүрээний агентлаг, байгууллагын хэрэгцээнд худалдан авах 50 саяас дээш төгрөгийн өртөг бүхий бараа, үйлчилгээ, 150 саяас дээш төгрөгийн өртөг бүхий ажлын хувьд

45.2.3.Энэ хуулийн 45.2.2-т заасан агентлаг, байгууллага, аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар нь 20-50 сая хүртэл төгрөгийн

өртөг бүхий бараа, үйлчилгээ, 50-150 сая хүртэл төгрөгийн өртөг бүхий ажлын хувьд;

45.2.4.Энэ хуулийн 45.2.3-т заасан доод хэмжээнээс доош өртөг бүхий бараа, ажил, үйлчилгээний хувьд тухайн худалдан авагч этгээд.

45.3.Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрээр санхүүжигдэх бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авахад дор дурдсан этгээд захиалагч байна:

45.3.1.аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар 5 сая төгрөгөөс дээш өртөг бүхий бараа, үйлчилгээ, 15 сая төгрөгөөс дээш өртөг бүхий ажлын хувьд.

45.3.2.сум, дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар, эсхүл орон нутгийн төсөвт байгууллага 5 сая хүртэл төгрөгийн өртөг бүхий бараа, үйлчилгээ, 15 сая хүртэл төгрөгийн өртөг бүхий ажлын хувьд.

45.4.Тодорхой нэр төрлийн бараа, ажил, үйлчилгээг нэгдсэн журмаар худалдан авах нь хэмнэлттэй бөгөөд үр ашигтай бол хоёр болон түүнээс дээш захиалагч худалдан авах ажиллагааг төвлөрүүлэн, эсхүл хамтран зохион байгуулж болно.

45.5.Худалдан авах ажиллагааг энэ хуулийн 45.4-т зааснаар төвлөрүүлэн зохион байгуулах шийдвэрийг төсвийн ерөнхийлөн захирагч гаргаж, захиалагчийг томилно.

45.6.Нэг төрлийн бараа, ажил, үйлчилгээг хэд хэдэн захиалагч хамтран худалдан авах нь хэмнэлттэй бөгөөд үр ашигтай бол энэ тухай хамтарсан шийдвэрийг тухайн захиалагчдын ерөнхий менежер, эсхүл гүйцэтгэх захирал гаргаж, худалдан авах ажиллагааг хэрэгжүүлэх захиалагчийг томилж болно.

45.7.Энэ хуулийн 45.5-д зааснаас бусад тохиолдолд худалдан авах ажиллагааг төвлөрүүлэн зохион байгуулахыг хориглоно.

46 дугаар зүйл. Захиалагчийн эрх, үүрэг

46.1.Захиалагч бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авах талаар дараахь эрх, үүрэгтэй байна:

46.1.1.энэ хуульд заасны дагуу үнэлгээний хороо байгуулах;

46.1.2.үнэлгээний хорооны үйл ажиллагаа, үнэлгээний дүгнэлт холбогдох хууль тогтоомжид нийцсэн эсэхэд хяналт тавьж, гарсан зөрчлийг арилгуулах;

46.1.3.үнэлгээний хорооноос гаргасан дүгнэлтэд үндэслэн гэрээ байгуулах эрх олгох шийдвэр гаргах;

46.1.4.худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээг батлагдсан төсөвт багтаан үр ашигтай төлөвлөж, зохион байгуулах;

46.1.5. тухайн бараа, ажил, үйлчилгээг санхүүжүүлэх хөрөнгийн эх үүсвэр батлагдсаны дараа худалдан авах ажиллагааг эхлүүлэх;

46.1.6. бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах гэрээний үүргийн биелэлтэд хяналт тавих;

46.1.7. хууль, гэрээнд зааснаас бусад тохиолдолд гэрээнд өөрчлөлт оруулахгүй байх;

46.1.8. барилга, зам, инженерийн шугам сүлжээ зэрэг тодорхой улиралд гүйцэтгэх онцлог шинж чанартай бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авах ажиллагааг тухайн жилийн 1 сарын 15-ны дотор эхлүүлэх.

46.2. Энэ хуулийн 4.1.1-д заасан захиалагчийг төлөөлж төсвийн ерөнхий менежер, 4.1.2-т заасан захиалагчийг төлөөлж гүйцэтгэх захирал энэ хуулийн 46.1-д заасан эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.

46.3. Энэ хуулийн 46.2-т заасан захиалагчийг төлөөлөх эрх бүхий этгээд энэ хуулиар өөрт олгогдсон эрхийг холбогдох албан тушаалтанд шилжүүлж болох боловч ийнхүү эрхээ шилжүүлэх нь түүнийг хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

46.4. Захиалагч тухайн худалдан авах ажиллагаатай холбоотой асуудлаар зөвхөн албан бичгээр харилцана.

47 дугаар зүйл. Үнэлгээний хороо

47.1. Бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртөг энэ хуулийн 8.1.1-д заасан дээд хязгаараас давсан тохиолдолд захиалагч үнэлгээний хороо байгуулна.

47.2. Үнэлгээний хороо байнгын бус ажиллагаатай байх бөгөөд дор дурдсан чиг үүрэгтэй байна:

47.2.1. техникийн тодорхойлолт бэлтгэх, тендерийн урилга, тендерийн баримт бичгийг боловсруулах, тендер хүлээн авах, тендер нээх ажиллагааг холбогдох зааврын дагуу гүйцэтгэх;

47.2.2. тендерийг хянан үзэх, үнэлэх, үнэлгээний дүгнэлт гаргах, гэрээ байгуулах эрх олгох зөвлөмжийг захиалагчид өгөх.

47.3. Үнэлгээний хорооны бүрэлдэхүүнд орсон албан тушаалтан дараахь шаардлагыг хангасан байвал зохино:

47.3.1. худалдан авах ажиллагааны чиглэлээр, эсхүл тухайн бараа, ажил, үйлчилгээнд холбогдох салбарт мэргэшсэн байх;

47.3.2. тендэрт оролцогч болон түүнийг төлөөлөх этгээдийн эцэг, эх, хадам эцэг, эх, эхнэр, нөхөр, ах, эгч, дүү, хүүхэд биш байх;

47.3.3. сүүлийн 3 жилийн хугацаанд тендэрт оролцогчтой хөдөлмөрийн гэрээний харилцаанд ороогүй байх;

47.3.4. энэ хуулийн 50.1-д заасан төрийн албан хаагчийн үүргийг сүүлийн 1 жилийн хугацаанд зөрчөөгүй.

47.4. Үнэлгээний хороонд тухайн салбарын төрийн бус байгууллагын төлөөлөгчийг оруулж болно.

47.5. Үнэлгээний хорооны гишүүдийн олонхи нь худалдан авах ажиллагааны чиглэлээр мэргэшсэн байна.

47.6. Үнэлгээний хорооноос гаргасан шийдвэр /цаашид "үнэлгээний дүгнэлт" гэх/ нь хурлын тэмдэглэл хэлбэртэй байх бөгөөд хорооны гишүүдийн олонхи дэмжиж гаргасан шийдвэр, түүний үндэслэл, холбогдох бүх мэдээллийг агуулсан байна.

47.7. Үнэлгээний дүгнэлтэд хорооны бүх гишүүд гарын үсэг зурж баталгаажуулах бөгөөд эсрэг саналтай байсан гишүүн үнэлгээний дүгнэлтэд энэ тухайгаа тэмдэглэж гарын үсгээ зурна.

48 дугаар зүйл. Худалдан авах ажиллагааг төлөөлөх

48.1. Захиалагч худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний төлөөлөгөөг тухайн жилийн батлагдсан төсөвт багтаан боловсруулж улсын төсөв батлагдсанаас хойш 30 хоногийн дотор харьяалах төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлнэ.

48.2. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч өөрийн төсвийн хүрээнд худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний төлөөлөгөөг эцэслэн боловсруулж улсын төсөв батлагдсанаас хойш 45 хоногийн дотор төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

48.3. Захиалагчийн худалдан авах ажиллагааны төлөөлөгөөг төсвийн ерөнхийлөн захирагч баталж, хэрэгжилтэд нь хяналт тавина.

48.4. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн худалдан авах ажиллагааны төлөөлөгөө, түүний хэрэгжилтэд төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хяналт тавьж, үнэлгээ хийнэ.

48.5. Захиалагч худалдан авах ажиллагааны төлөөлөгөөг тухайн жилийн эхний сард хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд зарлан мэдээлнэ.

49 дүгээр зүйл. Худалдан авах ажиллагааг тайлагнах

49.1. Захиалагч худалдан авах ажиллагаа явуулсан тухай бүр тендер шалгаруулалтын хавтаст хэрэг бүрдүүлж архивын нэгж болгон хадгална.

49.2. Тендерийн хавтаст хэрэг дараахь баримт бичиг, материалаас бүрдэнэ:

49.2.1. худалдан авах ажиллагааны төлөөлөгөө, гүйцэтгэл, шаардлагатай бол тайлбар;

49.2.2. нээлттэй тендер шалгаруулалтаас өөр арга хэрэглэсэн тохиолдолд тухайн аргыг сонгоосон үндэслэл;

49.2.3. худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний тухай товч тодорхойлолт, тендерийн баримт бичиг;

49.2.4. захиалагч, тендэрт оролцогчтой харилцсан албан бичиг.

49.2.5. тендерт оролцогчдын ирүүлсэн тендер;

49.2.6. тендерийн нээлтийн тэмдэглэл, үнэлгээний дүгнэлт, гэрээ байгуулах эрх олгох тухай зөвлөмж;

49.2.7. тендер шалгаруулалт амжилтгүй болсон, эсхүл бүх тендерээс татгалзсан тохиолдолд түүний шалтгаан, үндэслэл;

49.2.8. гэрээ байгуулах эрх олгох тухай шийдвэр, гэрээ;

49.2.9. тухайн тендер шалгаруулалттай холбоотой бусад баримт бичиг;

49.2.10. гэрээг дүгнэж, бараа, ажил, үйлчилгээг хүлээж авсан баримт бичиг.

49.3. Энэ хуулийн 49.1-д заасан баримт бичиг, материалтай төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон хууль, хяналтын эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан танилцах эрхтэй.

49.4. Тухайн тендер шалгаруулалтад оролцсон этгээд бичгээр хүсэлт гарган энэ хуулийн 49.2.2, 49.2.6, 49.2.7, 49.2.8-д заасан баримт бичиг, материалтай танилцаж болно.

49.5. Тухайн жилд худалдан авсан бараа, ажил, үйлчилгээний тайланг захиалагч тухайн жилийн 12 дугаар сарын 1-ний дотор төсвийн ерөнхийлөн захирагчид, ерөнхийлөн захирагч нь дараа оны 1 дүгээр сарын 15-ны дотор төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлагнана.

49.6. Тайлагнах журмыг төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

49.7. Төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 49.5 дахь хэсэгт заасны дагуу ирүүлсэн худалдан авах ажиллагааны тайланг нэгтгэн дүгнэж, дараа жилийн эхний улиралд Засгийн газарт тайлагнана.

49.8. Засгийн газар жил бүрийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд Засгийн газрын худалдан авах ажиллагааны үр дүнг тусгана.

50 дугаар зүйл. Худалдан авах ажиллагаанд оролцож байгаа төрийн албан хаагчийн үүрэг

50.1. Худалдан авах ажиллагаанд төлөвлөх, бэлтгэх, хэрэгжүүлэх, хяналт тавих болон бусад үүрэгтэй оролцож байгаа төрийн албан хаагч дараахь үүрэг хүлээнэ:

50.1.1. шударга өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлэх;

50.1.2. төрийн ашиг сонирхлыг дээдлэх;

50.1.3. хувийн ашиг сонирхлын үүднээс хууль бус санал тавих, хүлээж авах зэрэг зөрчил, хууль бус үйлдэл гаргахгүй байх;

50.1.4. тендерт оролцогч гэр бүлийнх нь гишүүн, эсхүл тендерт оролцогч хуулийн этгээдэд гэр бүлийнх нь гишүүн ажилладаг буюу цалин хөлс авдаг зэрэг сонирхлын зөрчил үүсгэж болохгүй нөхцөл байвал өөрийн шууд харьяалан удирдах албан тушаалтанд мэдэгдэж,

тухайн тендер шалгаруулалтыг зохион байгуулах ажиллагаанд оролцохгүй байх;

50.1.5. тендерт оролцогч нь хээл хахууль санал болгох, дарамт шахалт үзүүлэх зэргээр тендер шалгаруулалтын дүнд нөлөөлөхийг оролдвол энэ тухай өөрийн шууд харьяалан удирдах албан тушаалтан, хууль, хяналтын байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх.

51 дүгээр зүйл. Бүртгэлийн тогтолцоо

51.1. Тендерт оролцогчдын хүрээг өргөжүүлэх, өрсөлдөөнийг дэмжих, захиалагчийг мэдээллээр хангах зорилгоор энэ хуульд заасан журмын дагуу худалдан авах ажиллагаанд оролцохыг сонирхогч хуулийн этгээд, иргэний бүртгэлийг холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллага тухайн Засгийн газрын гишүүний эрхлэх хүрээний асуудлаар хөтөлж, мэдээллийн сан бүрдүүлнэ.

51.2. Энэ хуулийн 51.1-д заасан бүртгэл хөтөлж журмыг төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

51.3. Хуулийн этгээд, хувь хүн бүртгүүлэх хүсэлтээ үйл ажиллагааны чиглэл, чадвар, туршлагын талаархи мэдээллийн хамт өөрөө болон итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөрөө дамжуулан бүртгэх байгууллагад хэдий ч гаргаж болно.

51.4. Тендер шалгаруулалтад оролцохыг сонирхсон этгээд бүртгэлд хамрагдсан, эсхүл хамрагдаагүй нь тухайн тендер шалгаруулалтад энэ хуульд заасан журмын дагуу оролцох түүний эрхийг хөндөхгүй.

51.5. Тендер шалгаруулалтын онцгой журмыг хэрэглэх үед тодорхой тооны тендерт оролцогчийг урихдаа захиалагч бүртгэлд хамрагдсан хуулийн этгээд, хувь хүний талаар мэдээлэл авч болно.

51.6. Бүртгэл хөтөлгөө дараахь нийтлэг шаардлагыг хангасан байна:

51.6.1. Бүртгэлийг энэ хуулийн 14-16 дугаар зүйлд заасан чадавхийн шалгуурт үндэслэн зохиох;

51.6.2. Бүртгэлд хамрагдах хүсэлт гаргагч этгээд ижил нөхцөлөөр хангагдсан байх;

51.6.3. Бүртгүүлэх хүсэлтийг бичгээр гаргах;

51.6.4. Бүртгэлд хамрагдах хүсэлтийн дагуу зохих нэмэлт, өөрчлөлтийг бүртгэлд тухай бүр тусгаж байх;

51.6.5. Сонирхсон этгээд бүртгэлтэй танилцах боломжтой байх;

51.6.6. Бүртгүүлэх хүсэлтийг 1 сарын дотор шийдвэрлэх.

51.7. Хүсэлт гаргасан хуулийн этгээд, иргэн, түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөс хүсэлтийг тодруулах, нэмэлт тайлбар, тодруулгыг бүртгэх байгууллага шаардаж болно.

51.8. Бүртгэх байгууллага бүртгэл хөтөлгөө дараахь журмыг баримтална:

51.8.1. өөрийн эрхлэх хүрээний асуудал тус бүрээр тендерт оролцогчийн чадавхийг үнэлэх үзүүлэлтийг тодорхойлох;

51.8.2. энэ хуулийн 51.8.1-д заасны дагуу чадавхийг үнэлэх үзүүлэлтийг тодорхойлоны дараа бүртгэл хөтлөх тухай үндэсний хэмжээний өдөр тутмын хэвлэл мэдээллийн хэрэгсгээр нийтэд мэдээлэх.

51.9. Чадавхийг үнэлэх үзүүлэлтийг тодорхойлоходоо тухайн асуудлаар мэргэшсэн мэргэжилтний, эсхүл энэ хуульд заасны дагуу сонгосон зөвлөхийн туслалцаа авч болно.

51.10. Бүртгүүлэх, бүртгэлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хүсэлтийг бүртгэх байгууллага хүлээн авахаас татгалзвал энэ тухайгаа зохих үндэслэлийн хамт хүсэлт гаргасан этгээдэд бичгээр мэдэгдэнэ.

52 дугаар зүйл. Төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

52.1. Энэ хуулийн дагуу худалдан авах ажиллагааны талаар төрөөс хэрэгжүүлэх бодлого, арга зүй, хяналтын асуудлыг төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага эрхэлж, дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ.

52.1.1. худалдан авах ажиллагааны тухай хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох санал боловсруулах;

52.1.2. худалдан авах ажиллагаатай холбоотой мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөөгөөр захиалагчийг хангах;

52.1.3. худалдан авах ажиллагаатай холбоотой дүрэм, журам, заавар, аргачлал, жишиг баримт бичгийн төслийг боловсруулах, хуулиар эрх олгосон бол батлах;

52.1.4. худалдан авах ажиллагааны тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг жил бүр Засгийн газарт тайлагнах;

52.1.5. захиалагч худалдан авах ажиллагаанд зохих журмыг мөрдөж байгаа эсэхэд хяналт тавьж, шинжилгээ, үнэлгээ хийх;

52.1.6. захиалагчийн ирүүлсэн тайланг нэгтгэн, улсын хэмжээний худалдан авах ажиллагааны талаархи мэдээллийн сан бүрдүүлэн хөтлөх, нэгдсэн тоо баримт, мэдээлэл гаргах;

52.1.7. энэ хуульд заасны дагуу тендерт оролцогчдоос ирүүлсэн гомдлыг хянан шийдвэрлэх;

52.1.8. хууль, хяналтын байгууллагын хүсэлтээр энэ хуулийн хэрэгжилттэй холбогдуулж тодорхой асуудалд зөвлөмж, тайлбар гаргаж өгөх;

52.1.9. энэ хуулийн 53.1-д заасны дагуу ирүүлсэн саналыг хянан үзэж, гэрээ байгуулах зөвшөөрөл өгөх;

52.1.10. энэ хуулийн 55 дугаар зүйлд заасан шинжээчдийг сургаж, бүртгэл хөтлөх;

52.1.11. худалдан авах ажиллагааны чиглэлээр явагдах сургалтын түвшин, чанар, стандартыг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран тогтоох, сургалтыг зохион байгуулахад дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

52.1.12. худалдан авах ажиллагааны мэдээ, мэдээлэл, тендер шалгаруулалтын зар, үр дүнг нийтэд түгээх зорилготой вэб хуудас хөтлөх, түүнд тендерийн урилга, бусад мэдээлэл тавих арга, хэлбэрийг тогтоох;

52.1.13. худалдан авах ажиллагааны асуудлаар олон улсын байгууллага, гадаад улсын бусад байгууллагатай хамтран ажиллах, энэ чиглэлээр олгосон техник туслалцааг төлөвлөх, зохицуулах;

52.1.14. энэ хуулийн 14.5-т заасан тендерт оролцох эрхээ хязгаарлуулсан этгээдийн бүртгэлийг хөтлөх, хяналт тавих, мэдээлэх;

52.1.15. хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

52.2. Худалдан авах ажиллагаанд мэдээллийн технологи, цахим хэрэгслийг нэвтрүүлэх нөхцөл, журмыг төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.

53 дугаар зүйл. Төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны зөвшөөрөл олгох

53.1. Энэ хуулийн 4.1.2-т зааснаас бусад захиалагч энэ хуулийн 8.1.4-т заасан босго үнээс давсан үнэ бүхий бараа, ажил, үйлчилгээний тендер шалгаруулалтыг зарлан мэдээлэх, гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулахын өмнө төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас зөвшөөрөл авна.

53.2. Захиалагч энэ хуулийн 53.1-д заасны дагуу зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахдаа дараахь мэдээллийг ирүүлнэ:

53.2.1. худалдан авах ажиллагааг зарлан мэдээлэхийн өмнө тендерийн баримт бичгийн төсөл, урьдчилсан сонголтын баримт бичгийн төслийг төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ;

53.2.2. үнэлгээний дүгнэлт гарсны дараа гэрээ байгуулах эрх олгох тухай шийдвэрийн төсөл, гэрээний төсөл, үнэлгээний дүгнэлт, тендерийн нээлтийн тэмдэглэл, урьдчилсан сонголт явуулсан бол урьдчилсан сонголтын шийдвэрийн төсөл;

53.2.3. энэ хуулийн 49.2.2-т заасан үндэслэл;

53.2.4. төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас шаардлагатай гэж үзсэн бусад мэдээлэл.

53.3. Төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага захиалагчид худалдан авах ажиллагаатай холбоотой дараахь зөвшөөрлийг бичгээр олгоно:

53.3.1. тендер зарлах;
53.3.2. гэрээ байгуулах;
53.3.3. урьдчилсан сонголт зарлах;
53.3.4. урьдчилсан сонголтод тэнцсэн этгээдийг зөвшөөрч, тэдгээрийг тендерт урих.

53.4.Төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш ажлын 5 хоногийн дотор хянаж, захиалагчийн ирүүлсэн баримт бичиг, мэдээлэл болон бусад тодруулгад үндэслэн дараахь шийдвэрийн аль нэгийг гаргана:

53.4.1.тендер шалгаруулалт нь энэ хууль, холбогдох журамд нийцсэн бол захиалагчид энэ хуулийн 53.3-т заасан зөвшөөрөл олгох;

53.4.2. энэ хууль, түүнтэй нийцүүлэн гаргасан холбогдох бусад журам, зааврыг зөрчсөн нь тогтоогдоол зохих үндэслэлийг дурдаж, энэ хуулийн 55.3.1-55.3.3-т заасан шийдвэрийг гаргах.

53.5.Энэ хуулийн 53.4.2-т заасан шийдвэр гарсан тохиолдолд захиалагч өмнө гарсан зөрчлийг арилгаж, энэ хуулийн 53.1, 53.3-т заасан журмын дагуу дахин зөвшөөрөл авна.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

Маргаан шийдвэрлэх, хариуцлага

54 дүгээр зүйл. Захиалагчид гомдол гаргах, түүнийг хянан шийдвэрлэх

54.1.Тендер шалгаруулалттай холбогдуулан хүлээсэн үүргээ захиалагч зөрчсөн гэж үзвэл тендерт оролцогч энэ тухай мэдсэнээс хойш ажлын 5 хоногийн дотор захиалагчид бичгээр гомдол гаргаж болох бөгөөд гомдолд зөрчлийг нотлох баримтыг хавсаргана.

54.2.Захиалагч гомдлын агуулгыг бүх тендерт оролцогчид мэдэгдэж, холбогдох шийдвэрээр эрх ашиг нь хөндөгдөж болох тендерт оролцогчийг гомдол барагдуулах ажиллагаанд оролцохыг урина.

54.3.Энэ хуулийн 54.2-т заасан оролцогч уг ажиллагаанд оролцоогүй тохиолдолд тухайн асуудлаар цаашид гомдол гаргах эрхгүй.

54.4.Захиалагч гомдлыг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 хоногийн дотор хянан шийдвэр гаргах бөгөөд уг шийдвэрт гомдлыг хүлээж аваагүй бол түүний үндэслэл, гомдлыг хүлээн зөвшөөрсөн бол түүнийг барагдуулах арга хэмжээ тусгасан байна.

54.5.Нийтийн эрх ашгийг хамгаалах үүднээс тендер шалгаруулалтыг зогсоолгүйгээр үргэлжлүүлэх шаардлагатай гэж захиалагч шийдвэрлэсэнээс бусад тохиолдолд гомдол ирснээс хойш захиалагч гэрээ байгуулах эрх олгож болохгүй.

54.6.Энэ хуулийн 54.5-д заасны дагуу тендер шалгаруулалтыг үргэлжлүүлэх шийдвэр гаргасан бол холбогдох үндэслэлийг тухайн шийдвэрийг хэрэгжүүлэхээс ажлын 5-аас доошгүй хоногийн өмнө гомдол гаргагчид албан ёсоор мэдэгдэнэ.

54.7.Гэрээ байгуулах эрх олгосноос хойш ирсэн гомдлыг захиалагч хүлээж авахгүй.

55 дугаар зүйл. Захиалагчийн шийдвэрт гомдол гаргах

55.1.Захиалагч гомдлыг хянан хэлэлцээд гаргасан шийдвэрийг гомдол гаргагч эс зөвшөөрсөн, энэ хуулийн 54.4-т заасан хугацаанд захиалагч хянаж шийдвэр гаргаагүй, эсхүл захиалагч гэрээ байгуулах эрх олгосон бол төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад гомдлоо ажлын 5 өдрийн дотор гаргаж болно.

55.2.Төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага зөвхөн гэрээ байгуулахаас өмнө гаргасан гомдлыг хянан хэлэлцэх бөгөөд гомдлыг хүлээн авснаас хойш 14 хоног багтаан хянан шийдвэрлэнэ.

55.3.Төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага гомдлыг авч хэлэлцээд захиалагч энэ хуулийг зөрчсөн гэж үзвэл дараахь шийдвэр гаргана:

55.3.1.энэ хуулийг зөрчсөн захиалагчийн үйлдэл буюу шийдвэрийг хэсэгчлэн, эсхүл бүхэлд нь хүчингүй болгох, өөрчлөх;

55.3.2.тухайн асуудалд хуулийн ямар заалт хэрэглэхийг заах;

55.3.3.зөрчлийг арилгасны үндсэн дээр тендер шалгаруулалтыг явуулахыг захиалагчаас шаардах.

55.4.Төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага гомдлыг хянан хэлэлцэж шийдвэрлэх хүртэлх хугацаанд захиалагчийн гаргасан шийдвэр буюу үйлдлийн хэрэгжилтийг дараахь тохиолдолд түр түдгэлзүүлэх шийдвэр гаргаж болно:

55.4.1.тендерт оролцогчийн гомдлыг хангах нь илүү үндэслэлтэй байгаа бол;

55.4.2.түдгэлзүүлээгүй тохиолдолд тендерт оролцогчид их хэмжээний хохирол учрахаар бол;

55.4.3.түдгэлзүүлэх нь төрийн эрх бүхий байгууллага, эсхүл захиалагч болон бусад тендерт оролцогчдод илтэд хохиролтой биш бол.

55.5.Энэ хуулийн 53.1-д заасны дагуу гэрээ байгуулах зөвшөөрөл олгосон тендер шалгаруулалтад гаргасан гомдлыг төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хянахдаа шинжээчдийн багаар дүгнэлт гаргуулах бөгөөд уг байгууллагын шийдвэр нь шинжээчдийн багийн гаргасан дүгнэлтэд үндэслэнэ.

55.6.Шинжээчдийн баг хөндлөнгийн гурван шинжээчээс бүрдэх бөгөөд тэдгээрийг гомдол гаргаснаас хойш 3 хоногийн дотор дараахь журмаар сонгоно:

55.6.1. гомдол гаргагч, захиалагч тус бүр нэг шинжээчийг сонгох;

55.6.2. гомдол гаргагч, захиалагчийн сонгосон шинжээч нар тохиролцон гурав дахь шинжээчийг сонгох.

55.7.Талууд шинжээчийг сонгож чадаагүй бол төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тэдгээрийн нэрийн өмнөөс сонгож болно.

55.8. Шинжээчдийн багийн ажиллах болон шинжээчийн эрх олгох журмыг Засгийн газар батална.

56 дугаар зүйл. Шүүхэд гомдол гаргах

56.1. Төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага гомдлыг энэ хуулийн 55.2-т заасан хугацаанд шийдвэрлээгүй, эсхүл гаргасан шийдвэрийг нь эс зөвшөөрвөл тендэрт оролцогч шүүхэд гомдол гаргаж болно.

56.2. Тендер шалгаруулалтад холбогдсон гомдлыг гэрээнд гарын үсэг зурснаас хойш зөвхөн шүүхэд гаргана.

57 дугаар зүйл. Хууль тогтоомж зөрчиж хүлээлгэх хариуцлага

57.1. Энэ хуульд заасан журмыг зөрчсөн гэм буруутай этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол дор дурдсан захиргааны шийтгэлийг шүүх, эсхүл эрх бүхий мэргэжлийн улсын байцаагч ногдуулна:

57.1.1. нээлттэй тендер шалгаруулалтын журам хэрэглэх худалдан авах ажиллагаанд уг журмыг хэрэглээгүй бол захиалагчийг 200000-250000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 40000-60000 төгрөгөөр тус тус торгох;

57.1.2. энэ хуулийн 9.2-т заасныг зөрчиж, гадаадын этгээдийг тендер шалгаруулалтад оруулахыг хязгаарласан бол захиалагчийг 150000-200000 төгрөгөөр торгох;

57.1.3. тендер шалгаруулалтын журмыг сонгохдоо энэ хуулийн 8.4, 8.5, 8.7.1-д заасныг зөрчсөн бол захиалагчийг 200000-250000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 40000-60000 төгрөгөөр торгох;

57.1.4. давуу эрхийн зөрүүг үнэлгээнд хэрэглэхдээ энэ хуулийн 10.1, 10.2, 10.3-т заасныг зөрчсөн үнэлгээний хэсгийн гишүүдийг 30000-60000 төгрөгөөр торгох;

57.1.5. тендерийн урилга, баримт бичгийг бэлтгэхдээ төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан холбогдох журам, заавар, жишиг баримт бичгийг үндэслэл болгоогүй нөхцөлд албан тушаалтныг 30000-60000 төгрөгөөр торгох;

57.1.6. тендерийн урилгыг зарлан мэдээлэхдээ энэ хуулийн 21.3, 21.4-ийг зөрчсөн бол захиалагчийг 200000-250000 төгрөгөөр торгох;

57.1.7. энэ хуулийн 22.2-т заасныг зөрчиж тендерийн баримт бичгийн үнийг үндэслэлгүй өндөр тогтоосон бол захиалагчийг 100000-150000 төгрөгөөр торгох;

57.1.8. нээлттэй тендер шалгаруулалтын үед энэ хуулийн 24.3-т заасныг зөрчиж тендер хүлээн авах эцсийн хугацааг 30-аас бага хөногөөр тогтоосон, эсхүл зөвлөх үйлчилгээний гүйцэтгэчийг сонгох үед 36.9-д заасан санал ирүүлэх доод хугацааг мөрдөөгүй бол захиалагчийг 100000-150000 төгрөгөөр торгох;

57.1.9. захиалагч тендер шалгаруулалтыг шударга бус явуулж, энэ

хуулийн 29.1-ийг зөрчиж, "хамгийн сайн" үнэлэгдээгүй тендер ирүүлсэн оролцогчид гэрээ байгуулах эрх олгосон бол захиалагчийг 200000-250000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 40000-60000 төгрөгөөр торгох;

57.1.10. энэ хуулийн 26.6-г зөрчсөн бол албан тушаалтныг 40000-60000 төгрөгөөр торгох;

57.1.11. энэ хуулийн 27.1, 30.1-д зааснаас бусад үндэслэлээр тендерээс татгалзаж, тендер шалгаруулалтыг хүчингүй болгосон бол захиалагчийг 200000-250000 төгрөгөөр торгох;

57.1.12. энэ хуулийн 32.1, 33.1, 34.1-д зааснаас бусад нөхцөлд тендер шалгаруулалтын онцгой журам хэрэглэсэн захиалагчийг 150000-200000 төгрөгөөр торгох;

57.1.13. энэ хуулийн 47.1-т заасныг зөрчиж үнэлгээний хороо байгуулаагүй бол захиалагчийг 100000-150000 төгрөгөөр торгох;

57.1.14. захиалагч энэ хуулийн 48, 49 дүгээр зүйлийг зөрчиж худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг зарлаагүй, тухайн тендер шалгаруулалтад холбогдох хавтаст хэрэг бүрдүүлээгүй бол албан тушаалтныг 20000-60000 төгрөгөөр торгох;

57.1.15. энэ хуулийн 53 дугаар зүйлийг зөрчиж төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрөлгүй гэрээ байгуулсан, 41 дүгээр зүйлийг зөрчсөн захиалагчийг 200000-250000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 40000-60000 төгрөгөөр торгох.

57.2. Энэ хуулийн 57.1.1, 57.1.3, 57.1.5, 57.1.7, 57.1.9, 57.1.11, 57.1.12, 57.1.13, 57.1.15-д заасан зөрчлийг давтан гаргасан захиалагчийн ерөнхий менежер, гүйцэтгэх удирдлага, үнэлгээний хорооны гишүүнийг тухайн албан тушаалаас халах сахилгын шийтгэлийг эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан хүлээлгэнэ.

57.3. Тендэрт оролцогч болон аливаа этгээд нь худалдан авах гэрээний үүргээ зөрчсөн, биелүүлээгүй, тендэрт оролцохдоо илт худал мэдүүлсэн, авилгалын гэмт хэрэг үйлдсэнийг шүүх, эрх бүхий байгууллага тогтоосон бол уг шийдвэрийг төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хүргүүлж, тендэрт оролцох эрхээ хязгаарлуулсан этгээдийн бүртгэлд хамруулна.

58 дугаар зүйл. Хууль хүчин төгөлдөр болох

58.1. Энэ хуулийг 2006 оны 02 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдөр

Улаанбаатар хот

ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. 2000 оны 4 дүгээр сарын 14-ний өдөр батлагдсан Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний гүйцэтгэгч сонгох журмын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцусгай.

орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2005 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдөр батлагдсан Төрийн болон

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 12 дугаар сарын 15-ны өдөр

Улаанбаатар хот

“ХӨДӨЛГӨӨНТ ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИЙН ОЛОН УЛСЫН БАТАЛГААТ ЭРХИЙН ТУХАЙ КОНВЕНЦИ”-Д НЭГДЭН ОРОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. 2001 оны 11 дүгээр сарын 16-ны өдөр Өмнөд Африкийн Бүгд Найрамдах Улсын Кейптаун хотноо гарын үсэг зурсан “Хөдөлгөөнт тоног төхөөрөмжийн олон улсын баталгаат эрхийн тухай конвенци”-д Монгол Улс

нэгдэн орсныг Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2005 оны 12 дугаар сарын 15-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ХӨДӨЛГӨӨНТ ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИЙН ОЛОН УЛСЫН БАТАЛГААТ ЭРХИЙН ТУХАЙ КОНВЕНЦИЙН “АГААРЫН ХӨЛГИЙН ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИД ТУСГАЙЛАН ХАМААРАХ ПРОТОКОЛ”-ЫГ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. 2001 оны 11 дүгээр сарын 16-ны өдөр Өмнөд Африкийн Бүгд Найрамдах Улсын Кейптаун хотноо гарын үсэг зурсан Хөдөлгөөнт тоног төхөөрөмжийн олон улсын баталгаат эрхийн тухай конвенцийн “Агаарын хөлгийн тоног төхөөрөмжид тусгайлан хамаарах

протокол”-ыг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Ц.НЯМДОРЖ

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ТОГТООЛ

2005 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдөр

Дугаар 1/02

Улаанбаатар хот

Монгол Улсын Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолын зарим заалт Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг эцэслэн шийдвэрлэсэн тухай

Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхим 14.30 цаг

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдааныг Үндсэн хуулийн цэцийн дарга Ж.Бямбадорж даргалж, гишүүдэд Н.Жанцан, Л.Рэнчин, П.Очирбат, Ж.Болдбаатар, Ж.Амарсанаа, Ч.Дашням /илтгэгч/, Д.Наранчимэг, Ц.Сарантуяа нарын бүрэлдэхүүнтэй, нарийн бичгийн даргаар Д.Нарантуяаг оролцуулан Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхимд нээлттэй хийв.

Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдаанд өргөдөл гаргагч Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн III хорооны оршин суугч, иргэн Ж.Батсамбуу, Чингэлтэй дүүргийн I хорооны оршин суугч, иргэн Б.Дэмбэрэл, Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Сүхбаатар нар оролцов. Өргөдөл гаргасан иргэн С.Батсух, Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч Р.Эрдэнэбүрэн нар хуралдаанд оролцоогүй болно.

Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдаанаар Монгол Улсын Засгийн газрын “Итгэлцүүрийг шинэчлэн тогтоох, тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх тухай” 2005 оны 2-р сарын 2-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолын зарим заалт Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг эцэслэн хэлэлцэв.

Нэг. Нийслэлийн Баянгол дүүргийн 3 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн С.Батсух Үндсэн хуулийн цэцэд гаргасан өргөдөлдөө: “Засгийн газраас 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдөр баталсан “Итгэлцүүрийг шинэчлэн тогтоох, тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх тухай” 22 дугаар тогтоолын 2 дахь хэсэгт “1998 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс өмнөх хугацааны тэтгэвэр тогтоогдох сарын хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг 120000 төгрөгөөр тогтоосугай” гэж заасан нь тэтгэврийн насны иргэдийг 1998 онос

өмнө, хойно гэж хоёр хувааж ялгавартай хандсан бодлогын шинжтэй үйлдэл гэж үзэж байна. 1998 оноос өмнө тэтгэвэрт гарсан иргэд өндөр настай болж эдгээр хүмүүсийн ихэнх нь социалист нийгмийн үед хөдөлмөрлөж байсан, одоогийн нийгэмд онцон хэрэггүй гэж үзсэн бололтой. Үндсэн хууль, бусад хуулийн биеэлтийг улс даяар зохион байгуулж хангах үүрэгтэй Засгийн газар маань иргэддээ ялгавартай хандаж, зарим иргэдийн эрхийг ийнхүү хөндөж байна. Энэ нь Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн заалтыг зөрчиж байна" гэжээ.

Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 3 хорооны оршин суугч, иргэн Ж.Батсамбуу Үндсэн хуулийн цэцэд гаргасан өргөдөлдөө:

"Би 1990 оны 6 дугаар сард өндөр насны тэтгэврээ тогтоолгоход сарын дундаж цалин 1193 төгрөг болж, 38 жил ажилласнаар тэтгэврийг тогтоосон юм. Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолоор итгэлцүүрийг 100-аар тогтоож тэтгэврийн зөрүүг багасгах, тэтгэврийг 7.5 хувиар нэмэгдүүлэхээр заасан нь төр засгаас өндөр настуудад үзүүлж байгаа баярлуулшгүй арга хэмжээ боллоо. Гэтэл энэ тогтоолын 2 дахь заалтад тэтгэврээ тогтоолгох сарын хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг 120000 төгрөгөөр тогтоосноос болж, миний ажил хөдөлмөр хийж авсан сарын дундаж цалин 119300 төгрөг нь тогтоолд заасан 120000 төгрөгийн хэмжээнд хүрэхгүй байхад автоматаар хасч 106000 төгрөг болж тэтгэврээ олгосноос гадна 7.5 хувиар тэтгэврийг нэмэлгүй, давхар давхар хохироож Үндсэн хуулиар олгосон эрхээ ч эдэлж чадахгүй болсон" гэжээ.

Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 1 дүгээр хорооны оршин суугч, иргэн Б.Дэмбэрэл Үндсэн хуулийн цэцэд гаргасан өргөдөлдөө:

"а/ 1998 оноос хойш тэтгэврээ тогтоолгосон хүмүүст тэтгэврээ тогтоолгох сарын дундаж цалин, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг 400000 төгрөгөөр бодож зарим хүмүүст өндөр тэтгэврээ олгож байна. Гэтэл 1998 оноос өмнө тэтгэврээ тогтоолгосон хүмүүсийн сарын цалингийн дээд хэмжээг Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолоор 120000 төгрөг болгож, олон ахмадын тэтгэврийг хасч ялгаварлаж байна.

б/1995 оноос хойших жилүүдэд тэтгэвэрт гарсан хүмүүс, тэтгэврээ тогтоолгосноос хойш ажилласан жилүүдийг тэтгэврээ бодох жилийн тоонд оруулж тэтгэврээ нэмж бодуулдаг. Харин 1995 оноос өмнөх жилүүдэд тэтгэврээ тогтоолгосон хүмүүст тэтгэвэрт гарснаас хойш ажилласан жилүүдийг тэтгэврээ бодох жилийн тоонд оруулж, тэтгэврийг нэмж олгодоггүй. Энэ бол ялгаварлан үзэж байгаагийн баримт мөн.

в/2005 оны улсын төсвийн хуулиар мөнгөний ханш буурч, бараа, үйлчилгээний үнэ нэмэгдсэнтэй холбогдуулж 2005 онд цалин, тэтгэврийг 7.5 хувиар нэмэгдүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсөвт тусгаасны дагуу эхний ээлжинд өндөр насны тэтгэврийг 2 дугаар сарын 1-нээс 7.5 хувиар нэмэгдүүлсэн билээ. Гэтэл

тэтгэврээ бодох итгэлцүүрийг 100 болгосноор тэтгэврээ нь нэмэгдсэн хүмүүст 7.5 хувийг олгосонгүй. Мөн л ялгаварлан үзэж хохироолоо. Уг нь дутуу олгосон тэтгэврээ нөхөн олгож нэмэгдүүлсэн тэтгэврийн дүнгээс 7.5 хувийг нэмж олгох нь хууль зүйд нийцэх байсан юм.

г/ 1995 оноос өмнө тэтгэврээ тогтоолгосон 250000 ахмадуудад сүүлийн 10 жилд ойролцоогоор 150.0 тэрбум төгрөгийн тэтгэврийг дутуу олгож хэлмэгдүүлсэн явдалдаа Монголын төр засаг уучлалт гуйж нөхөн олговор олгох ёстой. Үүний тулд тэтгэврээ бодох цалинг өсгөх, индексийг 140 болгох шаардлагатай байна.

д/ одоо мөрдөгдөж байгаа өндөр насны тэтгэврийн хууль нь 1994 оны 6 дугаар сард батлагдаж 1995 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс хүчин төгөлдөр болж үйлчилнэ гэж хуулиндаа заасан байдаг. Гэтэл түүхийн тодорхой нөхцөлд 10-20 жилийн өмнө тэтгэврээ тогтоолгосон хүмүүсийн тэтгэврийг энэ хуулиар бодож, буцаж үйлчилснээс олон хүний тэтгэврийг хасч хохироож байгаа юм. Анх тогтоогдсон тэтгэврийг одоогийн мөнгөний ханшид шилжүүлж олговол ямар нэгэн гомдолгүй шударга болох билээ" гэжээ.

Хоёр. Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанд томилогдсон Засгийн газрын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч Хууль зүй, дотоод хэргийн дэд сайд Ц.Сүхбаатар, Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны нийгмийн хамгааллын бодлого, зохицуулалтын газрын дарга Ч.Дагвадорж, Улсын нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын стратеги төлөвлөлтийн хэлтсийн дарга Ц.Дашдондог нар Үндсэн хуулийн цэцэд 2005 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдөр гаргасан тайлбартаа:

"Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн "Итгэлцүүрийг шинэчлэн тогтоох, тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх тухай" 22 дугаар тогтоолоор иргэдийг нас, эрхэлсэн ажил, албан тушаалаар нь ялгаварлан гадуурхсан гэж үзэх үндэслэлгүй байна. Монгол Улс зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжсэнтэй холбогдон үнийн өсөлт явагдаж, төгрөгийн худалдан авах чадвар буурснаас үүдээд нийгмийн даатгалын сангаас олгож буй тэтгэврийн хэмжээ нь инфляцийн түвшинг гүйцэхгүй нөхцөл байдал үүссэн юм. Төрөөс энэхүү сөрөг үр дагаврыг арилгахад чиглэсэн бодит арга хэмжээг авах ирсэн юм. Тухайлбал, амьжиргааны баталгаажих доод түвшингээс хамааруулан нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн доод хэмжээг тогтоож, мөн тэтгэврийн хэмжээг тодорхой хувь хэмжээгээр нэмэгдүүлсэн.

Тэтгэврээ тогтоолгосон иргэдийн тэтгэврийг үнэ тариф, амьжиргааны өртгийн өөрчлөлт, тэтгэврээ бодох цалин, хөдөлмөрийн хөлсний хоорондын харьцаа зэргийг тооцон итгэлцүүрийг ашиглан шинэчлэн тогтоож ирсэн. Энэ ажлын хүрээнд хамгийн сүүлд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ нь Засгийн газрын 2005 оны 22 дугаар тогтоолоор тэтгэврээ бодох хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогыг

тооцоход хэрэглэх итгэлцүүрийг өсгөж, тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэхээр шийдвэрлэсэн юм.

Энэ арга хэмжээнүүд нь иргэдийг насаар болон албан тушаалаар нь ялгаварлан гадуурхсан шинжийг агуулдаггүй бөгөөд тус улсын эдийн засгийн нөхцөл байдал, нийгмийн даатгалын сангийн даац зэргийг тооцоо судалгаа, шинжлэх ухааны тодорхой арга-члалд үндэслэн зохих эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаас гарган хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээ юм. Өөрөөр хэлбэл, тэтгэвэр авагчдад бүгдэд нь хүртээлтэйгээр үе шаттай авч буй арга хэмжээ тул тэдний ялгаварлан авч үзэж буй хэрэг биш юм. Засгийн газрын 2005 оны 22 дугаар тогтоолын дагуу тэтгэвэр бодох цалин, хөлсийг итгэлцүүрээр өсгөн тооцсон тэтгэвэр нь авч байсан тэтгэврийг 7.5 хувиар нэмэгдүүлснээс бага байвал одоо авч байгаа тэтгэврийг 7.5 хувиар нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авсан.

Монгол Улсын Их Хурлаас 1994 онд баталсан Нийгмийн даатгалын тухай багц хуулийн 1995 оноос эхлэн хэрэгжүүлсэн бөгөөд тухайн үед уг хуульд даатгуулагчийн шимтгэл төлөх, тэтгэвэр, тэтгэмж тогтоолгох хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг тусгааргүй байсан нь даатгуулагчид тэтгэвэр тогтоолгохын өмнө өндөр цалин хөлс зохиомлоор авах, ач ахуйн нэгж, байгууллагууд ч үндэслэлгүйгээр өндөр цалин хөлс, шагнал олгуулж их хэмжээний тэтгэвэр авах нөхцөлийг элдэв хэлбэрээр хөхүүлэн дэмжих хандлага нь нийгмийн даатгалын сангийн ачааллыг зохиомлоор хүндрүүлэх бодит нөхцөл бий болсон юм.

Энэ байдлыг харгалзан Улсын Их Хурлаас 1996 оны 1 дүгээр сарын 22-ны өдөр баталсан "Нийгмийн даатгалын хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай" хуулиар Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлд "Шимтгэл ногдуулах цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээ" тогтоохоор заасан. Даатгуулагчийн шимтгэл төлсөн дундаж цалин хөлснөөс тэтгэвэр боддог тул энэхүү дээд хэмжээ нь тэтгэврийн дээд хязгаарыг хуулиар тогтоосон гэсэн үг юм. Мөн Монгол Улсын Их Хурлын 1996 оны 1 дүгээр сарын 22-ны өдрийн 10 дугаар тогтоол болон "Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөх, тэтгэвэр, тэтгэмж тогтоолгох сарын хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг тогтоох тухай" Засгийн газрын 1996 оны 1 дүгээр сарын 16-ны өдрийн 80 дугаар тогтоолоор даатгуулагчийн нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөх сарын хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын 1996 онд баримтлах дээд хэмжээг 80000 төгрөгөөр тогтоосон бөгөөд уг тогтоолд 1995 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс хойш Нийгмийн даатгалын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болох хүртэлх хугацаанд даатгуулагчийн шимтгэл төлөх сарын хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээнээс дээгүүр хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр тогтоолгосон иргэний тэтгэврийг энэ тогтоолоор тогтоосон дээд хэмжээнээс хэтрээгүй цалингаас нь тэтгэврийг шинэчлэн тогтоох арга хэмжээ авсны дагуу 1995 оноос өмнө тэтгэвэр

тогтоогдсон бүх хүмүүст 80000 төгрөгийн хязгаар үйлчилсэн билээ.

Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлд даатгуулагчийн шимтгэл төлөх тэтгэвэр, тэтгэмж тогтоолгох хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг тодорхойлох журмыг Засгийн газар тогтооно гэж заасны дагуу 1998 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн 92 дугаар тогтоолоор даатгуулагчийн нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөх сарын хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг тухайн үеийн сарын хөдөлмөрийн хөлсний дээд хэмжээг 10 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцүү байхаар шинэчлэн тогтоож 1998 оны 7 дугаар сарын 1-нээс эхлэн мөрдөж хэрэгжүүлснээр энэхүү хязгаар 120000 төгрөг болсон юм. Харин Монгол Улсын Засгийн газрын 2005 оны 22 дугаар тогтоолоор тэтгэвэр бодох итгэлцүүрийг өөрчлөн тогтоосонтой холбогдуулан 1998 оны 7 дугаар сарын 1-нээс өмнөх даатгуулагчийн шимтгэл тооцох сарын хөдөлмөрийн хөлсний дээд хэмжээг 80000 төгрөг-г нэмэгдүүлэн 120000 төгрөгөөр тогтоосон юм.

Засгийн газрын 1997 оны 9 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 201 дүгээр тогтоолоор 1995 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс өмнө тэтгэвэр тогтоолгосон бүх иргэдийн тэтгэврийг "Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай", "Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай", "Цэргийн албан хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай" хуулиудад заасан нөхцөл, журмын дагуу шинэчлэн тогтоож мөн оны 10 дугаар сарын 1-нээс эхлэн олгосон. Энэхүү арга хэмжээг авснаар 1995 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс өмнө буюу хойш тэтгэвэр тогтоолгосон иргэдийн тэтгэврийн асуудлыг хууль эрх зүйн нэг орчинд оруулсан бөгөөд өөрөөр хэлбэл нийгмийн даатгалын хуулиуд тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан Засгийн газрын болон холбогдох эрх бүхий байгууллагуудын шийдвэрүүдийг 1995 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс өмнө тэтгэвэр тогтоолгосон иргэдийн тэтгэврийн эрхийг харилцааг зохицуулахад мөн нэгэн адил хамааруулан мөрдөж хэрэгжүүлсэн юм.

1995 оноос өмнө хойно тогтоогдсон тэтгэврийн харилцааг зөвхөн нийгмийн даатгалын одоогийн хуулиудад зохицуулах болсныг иш үндэс болгон гаргасан Улсын нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын даргын 2005 оны 2 дугаар сарын 7-ны өдрийн 40 дүгээр тушаалын хавсралтаар батлагдсан "Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийг Засгийн газрын 2005 оны 22 дугаар тогтоолоор шинэчлэн тогтоож нэмэгдүүлэхэд баримтлах арга-члал"-д итгэлцүүрээр өсгөсөн 1998 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс өмнөх бүх онуудын сар бүрийн хөдөлмөрийн хөлсний хэмжээ нь 120000 төгрөгөөс хэтрэхгүй байхаар зааж улсын хэмжээнд нэг мөр хэрэгжүүлж байна. Ийнхүү иргэдийн тэтгэвэр тогтоолгосон 1995 оноос өмнөх цалин, хөдөлмөрийн хөлсийг Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолоор батлагдсан даатгуулагчийн нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөх

сарын хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг 120000 төгрөгөөс хэтрэхгүй байхаар журамлаж байгаа нь 1990 оноос өмнө 1200-аас дээш төгрөгийн цалин хөлс авч байсан цөөн хүмүүсийн тэтгэврийг хязгаарлалттай тогтооход хүргэсэн тал байгаа боловч 1995 оноос хойш сард 120000 төгрөгөөс дээш цалин авсан хүний тэтгэвэр бодох цалинг мөн энэ хязгаараас хэтрүүлэхгүй байгаа нь шударга гэж үзэж байна.

Үндсэн хуулийн Тавдугаар зүйлийн 2-т өмчлөгчийн эрхийн тухай, мөн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 7 дахь заалтд хүний эрх, эрх чөлөөг хамгаалах тухай тус тус заасан нь нийгмийн даатгалын харилцаатай холбоогүй тул тэтгэврийн хэмжээг шинэчлэн тогтоож буй Засгийн газрын тогтоол эдгээр заалтыг зөрчсөн гэх үндэслэлгүй байна. Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 13, 14-т халдашгүй чөлөөтэй байх, зөрчигдсөн эрхээ хамгаалуулах талаар заасан бөгөөд Засгийн газрын дээр дурдсан тогтоолоор эдгээр эрхийг нь хязгаарлаагүй болно.

Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1-д төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангах нийгэм, эдийн засгийн болон хууль зүйн баталгаа бүрдүүлэхээр заасныг нийгмийн даатгал, халамжийн талаархи хууль тогтоомжийн хүрээнд зохицуулж байгаа бөгөөд зөрчигдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүрэг нь Засгийн газрын эрх хэмжээнд хамаарахгүй тул мөн энэ тогтоол нь Үндсэн хуулийн дээрхи заалтыг зөрчсөн гэж үзэх үндэслэлгүй байна. Нийгмийн даатгал, халамжийн аливаа арга хэмжээг төрөөс авахдаа нийтлэг эрх ашгийг харгалзан үздэг билээ. Засгийн газрын 2005 оны 22 дугаар тогтоолыг хүчингүй болгосноор энэ тогтоолын хүрээнд тэтгэвэр нь нэмэгдсэн нийт иргэдийн эрх ашиг хөндөгдөнө гэдгийг анхааралдаа авна уу" гэжээ.

Гурав. Үндсэн хуулийн цэц энэхүү маргааныг 2005 оны 6 дугаар сарын 17-ны өдрийн дунд суудлын хуралдаанаар хянан хэлэлцээд гаргасан 2/04 дүгээр дүгнэлтдээ:

"1. Монгол Улсын Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн "Итгэлцүүрийг шинэчлэн тогтоох, тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх тухай" тогтоолын тэтгэврийг шинэчлэн бодох болон шийдэр тэтгэвэр тогтоолгоход хэрэглэх итгэлцүүрийг тогтоосон; шинэ итгэлцүүрийг хэрэглээд тооцоход итгэлцүүрээр нэмэгдсэн хэмжээ нь 7.5 хувиас бага байгаа иргэдийн одоо авч байгаа тэтгэврийг 7.5 хувиар нэмэгдүүлэх тухай заалтууд буюу Засгийн газрын 2005 оны 22 дугаар тогтоолын 1, 3, 4, дүгээр заалтууд нь Үндсэн хуулийн Тавдугаар зүйлийн 2, Арван зургадугаар зүйлийн 3, Арван есдүгээр зүйлийн 1, Гучин наймдугаар зүйлийн 7 дахь заалтуудыг зөрчөөгүй байна.

2. Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн дээр нэр дурдсан 22 дугаар тогтоолын 2 дахь хэсэгт заасан "1998 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс өмнөх хугацааны тэтгэвэр тогтоолгох сарын хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг 120000 төгрөгөөр тогтоосуугай" гэсэн заалт нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр

зүйлийн 1, 2 дахь хэсгийн заалтыг зөрчсөн байна" гэжээ.

Дөрөв. Улсын Их Хурал Үндсэн хуулийн цэцийн дээрх дүгнэлтийг 2005 оны 11 дүгээр сарын 3-ны өдрийн чуулганы хуралдаанаар хянан хэлэлцэж 61 дүгээр тогтоол гаргаж, "Монгол Улсын Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн "Итгэлцүүрийг шинэчлэн тогтоох, тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх тухай" тогтоолын "1998 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс өмнөх хугацааны тэтгэвэр тогтоолгох сарын хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг 120000 төгрөгөөр тогтоосуугай" гэсэн 2 дахь заалт нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1, 2 дахь хэсгийн заалтыг зөрчсөн байна гэсэн Үндсэн хуулийн цэцийн 2005 оны 2/04 дүгээр дүгнэлтийн холбогдох заалтыг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж үзсүгэй" гэжээ.

Тав. Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдаанд Улсын Их Хурлын итгэмжлээдсэн төлөөлөгчөөр томилогдсон Ц.Сүхбаатар хэлсэн үгэндээ:

"Нийгмийн хамгааллын асуудал доторх нилээд томоохон асуудал тэтгэврийн харилцааны асуудал байгаа. Энэ чиглэлээр нилээд эгзэгтэй гэсэн тодорхой тоо хязгаар дээр хүмүүс гомдол гаргаж үүнийг Үндсэн хуулийн цэц их суудлаараа авч хэлэлцэж байгааг би өнөөгийн тулгамдсан бэрхшээлүүдтэй уялдуулж авч үзэх нь зүйтэй юм болов уу гэж бодож байгаа юм. Улсын Их Хурал дээр шийдвэр гаргахдаа нийт ахмадуудын хүрээнд асуудлыг яаж авч шийдэх ёстой юм, гарсан шийдвэр нь хаанаас гарч авсан юм, цаашид гарах ур дагавар нь юу юм бэ гэсэн байдлыг нилээд дэлгэрэнгүй авч үзсэн. Харамсалтай нь энд шүүмжлэлтэй хэсэг нь тодорхой тэр үндэслэлүүд Цэцэд гаргаж, ирээгүй юм байна би энийг учлалд гуйгаад сая бас цадах чинээгээрээ Их Хурлын нэрийн өмнөөс тайлбар хийсэн гэж ингэж бодож байна.

Шийдвэр гаргахад нийт тэтгэврийг он онд нь хязгаартай, түрүүн Батсамбуу гуай ялгавартай гэж яриад байна, тодорхой хязгаартай хэмжээнүүд бириад тэрэнд нь хамааруулж өөрөөр хэлбэл тэтгэврийг зохицуулах, тэгшитгэх маягаар тогтоож ирснийг бид хүлээн зөвшөөрөх хэрэгтэй. Тэрний цаана энэний нөхцөл байдлыг нийтэд нь ойлгохгүйгээр шууд хязгаарыг авч хаях юм бол доод тэтгэвэр, дунд хэмжээний тэтгэвэр, өндөр хэмжээний тэтгэвэр авч байгаа гэсэн тэтгэвэр авагчдын маргаан, бие биенийгээ өндөр бага тэтгэвэртэй гэж ялгаварласан байдлаар ийш тийш нь хандаж байгаа өнөөгийн нөхцөл байдалд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй гэсэн ийм байдлыг хэлж гэж бодож байгаа юм.

Ялангуяа өнөөдөр тэтгэвэр авагчид юу гэж хэлж байна вэ гэхлээр тэтгэвэр авагч 180.0 мянга орчим буюу нийт тэтгэвэр авагчдын 82 хувь нь тэтгэврийн доод хэмжээгээр тэтгэвэр авч байгаа, 0.5 орчим хувь буюу цөөн хүмүүс 80000 дээш төгрөгийн тэтгэвэр дээр байгаа гэсэн тоо хэмжээ байдаг. Энэ дотор гол мээс тэтгэврийн бодлогыг шийдэх асуудал тулгамдсан зорилт болсон. Би түрүүн зориуд

Ж Амарсанаа гишүүний асуултад хариулсан. Монгол Улсын Их Хурал энд анхаарал тавьж хандаж байна. Улсын Их Хурлын дарын захирамж гарч, арван хэдэн хүний бүрэлдэхүүнтэй мэргэжлийн байгууллагууд, Улсын Их Хурал, Засгийн газар оролцсон ажлын хэсэг ажиллаж байна. Тэтгэврийг он гарангуут нэмэгдүүлэх арга хэмжээг шийдвэрлэнэ. Энэний өмнө бид энд нилээд цагтэй бодлогыг тодорхойлж гаргая гэсэн ийм байр суурьтай байгаа юм.

Хэрвээ болдогсон бол энэ 120.0 гэсэн энэ хязгаарыг хөдөлгөж гэж байна гэдэг энэ асуудал улсын хэмжээнд, тодорхой мэргэжлийн хүмүүсийн хүрээнд, төр засгийн удирдлагад Монгол Улсын Их Хурлын хэмжээнд энэ тодорхой яригдсан асуудал учраас энэ асуудлыг хэрвээ одоо тусгажээж болдог бол энэ хүрээнд нь бид энэ хүмүүстэй хамтарч ажиллаад энэ дээд, доод хэмжээний асуудал, тэтгэврийг нэмэх асуудлыг нэг мөр шийдэхгүй бол бас өрөөсгөлөөр энэ бодлогыг авч яваа бүхэл бүтэн хөдөлгөөн хэсэг бүлэг хүмүүс байгаа гэдгийг энд хэлэх хэрэгтэй. Бид ийм байдлаар Улсын Их Хурал дээр холбогдох тооцоог хийж байгаа хүмүүс дээр нилээд нухацтай авч үзэж байгаа гэдгийг энд хэлье энэ бол Үндсэн хуулийн цэцгээс гарах шийдвэрт нөлөөлөх гэсэн санаа биш" гэв.

ҮНДЭСЛЭЛ:

1. Монгол Улсын Засгийн газрын "Итгэлцүүрийг шинэчлэн тогтоох, тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх тухай" 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолын тэтгэврийг шинэчлэн бодох болон шинээр тэтгэвэр тогтоолоход хэрэглэх итгэлцүүрийг тогтоосон; шинэ итгэлцүүрийг хэрэглэд тооцоход итгэлцүүрээр нэмэгдсэн хэмжээ нь 7.5 хувиас бага байгаа иргэдийн одоо авч байгаа тэтгэврийг 7.5 хувиар нэмэгдүүлэх тухай заалтууд буюу Засгийн газрын 2005 оны 22 дугаар тогтоолын 1, 3, 4, дүгээр заалтууд нь Үндсэн хуулийн Тавдугаар зүйлийн 2, Арван зургадугаар зүйлийн 3, Арван есдүгээр зүйлийн 1, Гучин наймдугаар зүйлийн 7 дахь заалтуудыг зөрчөөгүй байна.

2. Засгийн газрын 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолын 2 дахь хэсгийн "1998 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс өмнөх хугацааны тэтгэвэр тогтоолгох сарын хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг 120000 төгрөгөөр тогтоосугай" гэсэн заалт нь Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн заалтыг буцаан хэрэглэж өмнө нь тэтгэвэр тогтоолсон хүмүүсийн эрхийг хязгаарласнаараа хууль гарснаасаа хойш үйлчлэх үндсэн агуулга болон хуулийн заалт нь тухайн зохицуулж буй харилцаанд оролцогчдын эрх ашгийг сөргөөр хөндөж байвал буцаан хэрэглэж болдоггүй тухай эрх зүйлн өрөнхий зарчимтай

зөрчилдөж, ингэснээрээ иргэдийг тэтгэвэрт гарсан он, сараар ялгаж Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Монгол Улсад хууль ёсоор оршин суугаа хүн бүр хууль, ...-ийн өмнө эрх тэгш байна", 2 дахь хэсгийн "Хүнийг...нас, ...эрхэлсэн ажил, албан тушаалаар нь... ялгаварлан гадуурхаж үл болно" гэсэн заалтыг тус тус зөрчсөн байна.

3. Үндсэн хуулийн цэцийн 2005 оны 6 дугаар сарын 17-ны өдрийн 2/04 дүгээр дүгнэлтийн холбогдох заалтыг хүлээн зөвшөөрөөгүй тухай үндэслэлээ Улсын Их Хурлын 2005 оны 11 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 61 дүгээр тогтоолд заагаагүй байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 3, Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 2, Үндсэн хуулийн цэцэд Маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 2, 36 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн заалтуудыг удирдлага болгон

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН НЭРИЙН ӨМНӨӨС ТОГТООХ нь:

1. Засгийн газрын "Итгэлцүүрийг шинэчлэн тогтоох, тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх тухай" 2005 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолын 2 дахь хэсэгт заасан "1998 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс өмнөх хугацааны тэтгэвэр бодох хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээг 120000 төгрөгөөр тогтоосугай" гэсэн заалт нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Монгол Улсад хууль ёсоор оршин суугаа хүн бүр хууль, ...-ийн өмнө эрх тэгш байна", 2 дахь хэсгийн "Хүнийг...нас, ...эрхэлсэн ажил, албан тушаалаар нь... ялгаварлан гадуурхаж үл болно" гэсэн заалтыг тус тус зөрчсөн байх тул хүчингүй болгосугай.

2. Үндсэн хуулийн цэцийн 2005 оны 2/04 дүгээр дүгнэлтийн тухай Монгол Улсын Их Хурлын 2005 оны 11 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 61 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болгосугай.

3. Энэхүү тогтоол гармагцаа хүчин төгөлдөр болохыг дурдсугай.

ДАРГА	Ж.БЯМБАДСРЖ
ГИШҮҮД	Н.ЖАНЦАН Л.РЭНЧИН П.ОЧИРБАТ Ж.БОЛДБААТАР Ж.АМАРСАН-АА Ч.ДАШНЯМ Д.НАРАНЧИМЭГ Ц.САРАНТУЯА

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав.
Хаяг: <<Төрийн мэдээлэл>> эмхтгэлийн зөвлөл.

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хэвлэх хэсэгт хэвлэв.

Улаанбаатар-12
Төрийн ордон

☎ 265958
Индекс 14003

☎ 329417
Хэвлэлийн хуудас 3.5